

Serie nouă
IULIE 2015

7
(CLXVIII)
36 pagini
10 lei

An

MUZICALĂ

ACTUALITATEA

REVISTĂ LUNARĂ A UNIUNII COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR DIN ROMÂNIA

Din sumar:

**Remember Marin Constantin
Concursul “Brave Claviaturi”
“Fetița cu chibrituri”**

**Lansare carte Cornel Constantiniu
Interviu cu Andrei Kerestely**

În imagine: **Stela Enache și
Ștefan Bănică**

Despre o anume libertate

Liviu DĂNCEANU

Montaigne spunea că libertatea înseamnă să poți orice asupra ta însuși. Mai ales să-ți exerciți dreptul de a face ceea ce nu dăunează altuia.

În creația artistică libertatea este asimilată cu acea facultate a deliberării cu scopul de a decide în chip rațional cum, cât și când trebuie acționat. Nu există libertate în dezordine și în ignoranță. Nici în puterea de a face, ci în tăria de a vrea sau a nu vrea. Un adevărat artist știe că libertatea impune a nu fi sclavul nici unei întâmplări ori vreunui compromis, dar că permite dezvoltarea actului voinței ce se determină prin ea însăși fără constrângere. Într-un fel este fructul cel mai apetisant al autarhiei în creație. Nu ai nevoie de sfaturi, de influențe ori de obligații. Trebuie însă să fii leal față de canoanele artei savante. Căci libertatea este și dreptul de a face ceea ce legile permit. E, aici, un fel de dependență acceptată, ceea ce mărturisește că libertatea nu reprezintă întotdeauna starea de independență.

Un compozitor, de pildă, este cu atât mai liber cu cât face ceea ce vrea din ceea ce poate. Astfel, libertatea se întruchipează nu ca un atribut al voinței, ci ca esență a eului creator.

Bunăoară, Bach și-a asumat în lucrările sale pentru orgă o copioasă libertate improvizatorică judicios cenzurată de severitatea alcătuirilor formale. Ce poate fi mai sumar și mai veloce sub raport ritmico-melodic decât vultele preludiilor, și ce se relevă a fi mai riguros și mai temeinic în plan arhitectonic decât construcția unei fugi?

Pentru un muzician libertatea nu e o firmă care se citește la colțul străzii; e o energie ce o simte în el însuși, un geniu protector al căminului creator, garanția drepturilor artistice și primul dintre aceste drepturi. Nu e doar o condiție, ci o substanță din stirpea oxigenului pentru creația ori interpretarea muzicală.

(Continuare în pag. 2)

DIN CUPRINS

DRAMA BYZANTIUM	2-4
ADIO, LUDOVIC BACS!	5
LA OPERA NAȚIONALĂ	6-7
“BRAVE CLAVIATURI”	8
REMEMBER M. CONSTANTIN	10-11
SOLARIS QUARTET	12
TRIO MOZAIC	13
FESTIVALURI, FESTIVALURI	14-15
“FETIȚA CU CHIBRITURI”	16-17
PUNCTUL PE J... AZZ	18
FEMINA	19
LANSARE C. CONSTANTINIU	20-24
CONVORBIRILE “A.M.”	26-27
VEDETE	28-29
FESTIVALURI, FESTIVALURI	34-35
MUZICA PE MICUL ECRAN	36

Despre o anume libertate

(Urmare din pag. 1)

Dar libertatea nu va fi niciodată deplină dacă nu va apărea deopotrivă ca o înțelegere a necesității și ca o necesitate a înțelegerii. În componistica muzicală libertatea reprezintă ceva ce seamănă destul de bine cu opusul ei. Uneori ea implică mai multe constrângeri decât drepturi.

Din această perspectivă libertatea este de două feluri: a) o libertate *pozitivă* organizată (bazată pe un set de legi), într-un fel instituționalizată (stil baroc, clasic, romantic etc) și supravegheată (de propria conștiință auctorială) și b) o libertate *negativă* ce se instituie drept contrariul celei dintâi, anarhică, atomizatoare, stârnită îndeobște de valurile avangardiste.

Hegel, care după cum știm credea infinit în ideea de libertate, caracteriza varianta pozitivă ca fiind sub semnul „autoîngrădirii”, ceea ce ne îndrituiește să apreciem că varianta negativă este una haotică.

În orice caz, libertatea (angajată) este ingredientul ce dă gust bucuriei creatoare, fără de care plâsmuirea unui opus (ori restituirea lui) devine un act insipid. E forța de a înlătura înrâurirea „binevoitorilor”, de a surpa interesul și instinctul orb și de a utiliza în chip generos și nobil propria inteligență creatoare. Chiar dacă libertatea se poate rezuma doar la o anume elasticitate a fatalității. Important e ca (în general) compozitorul și (în particular) interpretul să poate discerne cu mărinimie între aceste două alternative: a suferi condițiile impuse sau a muri de foame.

Liviu DĂNCEANU

Byzantium

Mirela MERCEAN-ȚÂRC

Opera Maghiară din Cluj-Napoca și-a deschis porțile noii stagiuni cu premiera dramei muzicale *Byzantium* de György Selmeczi. Opțiunea pentru o operă contemporană este în concordanță cu noua imagine a instituției care dorește să transmită publicului începând cu această stagiune, o viziune modernă a unui concept clasic, unic, elegant, deopotrivă elitist și accesibil ca preț, constituind un produs de nerefuzat pentru consumatorul de artă muzicală. Deschiderea către publicul larg de toate vârstele și naționalitățile este o strategie inteligentă, realizată printre altele prin subtitrarea în limba română a tuturor reprezentațiilor care se cântă în limba maghiară.

Compozitorul György Selmeczi a dat viață unui subiect istoric, care, după cum mărturisește autorul, l-a fascinat și urmărit timp de 10 ani. Inspirația compozitorului a pornit de la ultima zi a căderii Constantinopolului, întruchipată teatral de către scriitorul maghiar Ferenc Herceg în drama istorică *Byzantium*, reprezentată pentru prima dată în 1904 la Budapesta, iar în Cluj la 19 mai 1905, cu un succes răsunător. “Este cea mai reușită dramă istorică maghiară a tuturor timpurilor” afirma la începutul secolului XX criticul de teatru Sándor Hevesi. În pofida notorietății mondiale a operei sale dramaturgul a fost persecutat în perioada comunistă, piesele sale fiind interzise. Ca o reparație morală, la 110 ani de la premiera dramei, premiera operei, are loc în orașul natal al compozitorului care ne-a vorbit despre actualitatea temei astfel: “În *Byzantium*, în centrul cadrului istoric, stă o problematică ce nici în zilele noastre nu și-a pierdut actualitatea. Această temă este legată de ideea relativizării și degradării valorilor, lucru care caracterizează întreaga eră contemporană. Parte a acestui fenomen este criza morală, al cărei exemplu edificator este societatea pervertită a Bizanțului, în care trădarea, decăderea etică sunt caracteristice. Este o temă care merită a fi actualizată fiindcă, în ciuda secolelor care au trecut de atunci, putem vorbi și astăzi despre degradarea valorilor, despre schimbarea sensului moralității”. “Acțiunea operei se petrece într-o singură zi, 27 mai 1543, ziua primului mare eșec al creștinătății, al doilea îl trăim în zilele noastre. Ca și atunci, asistăm la destrămarea viziunii unei Europe unitare creștine, datorită procesului de pierdere a valorilor morale, datorită trădărilor, a sacrificiilor inutile. Trădarea este un gest omniprezent în societatea de azi. Relativizarea moralității creștine, pierderea interesului pentru unicitatea și individualitatea omului, este o continuă provocare psihologică, față în față cu noile generații pe care visăm să le educăm în spiritul unor valori indispensabile, în care credem”.

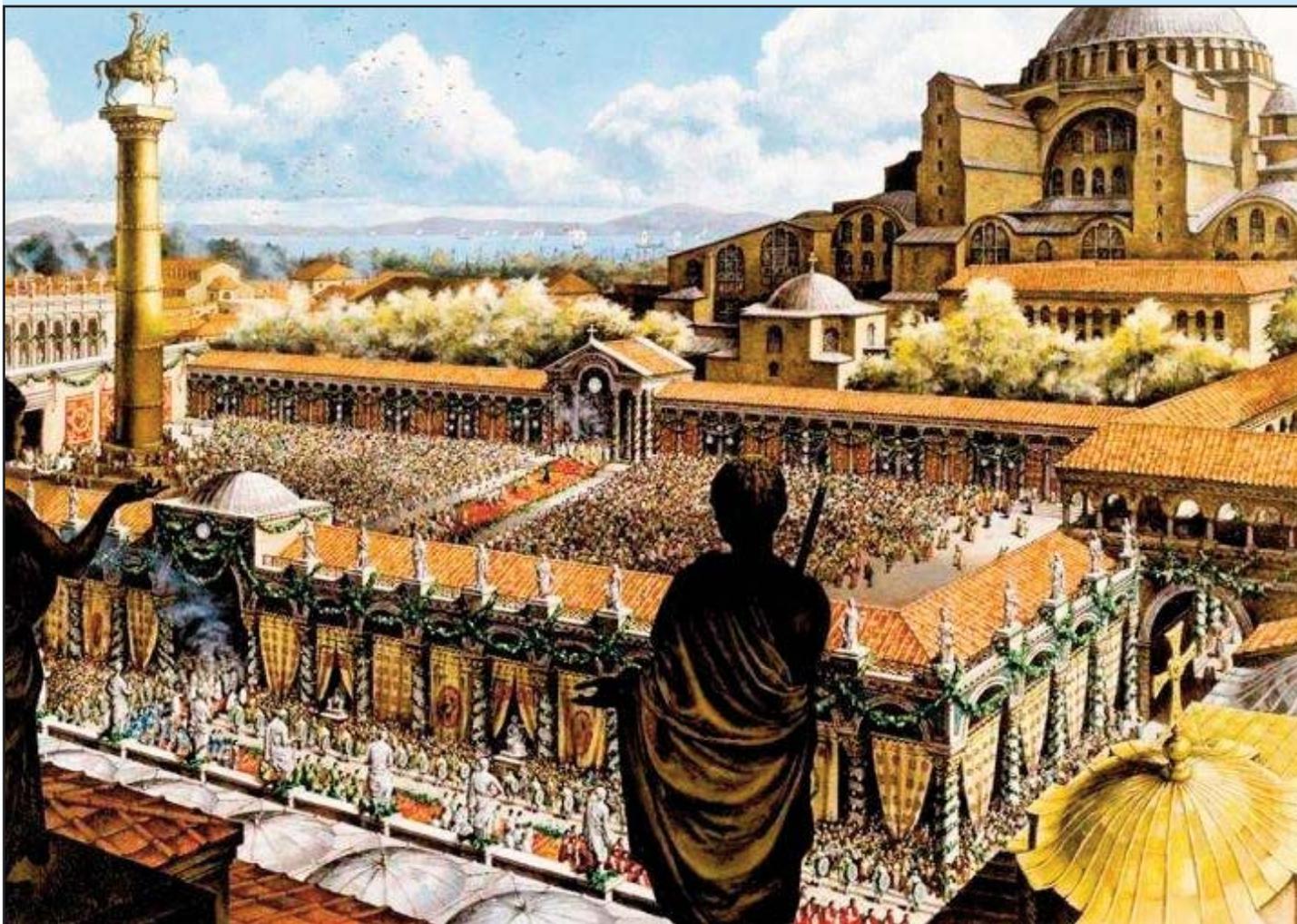
Libretul a fost realizat de compozitor în colaborare cu scriitoarea Kapecz Zsuzsa, personajele fiind reduse la 15 (din 24) dar structura dramei, esența și mesajul au rămas. Rezultatul, o *grand opera* monumentală, o frescă istorică, în care muzica joacă un rol de liant între vechi și nou, între tradiție și actualitate printr-un limbaj muzical contemporan ce reflectă prin sugestii modal-arhaice (moduri grecești, cromatice-orientale, monodii) sinteza dintre orient și occident, cosmopolitismul lumii bizantine de tradiție grecească care adoptase modernitatea muzicală a renașterii occidentale a secolului XVI.

Regizorul Zakariás Zalán în colaborare cu scenografa și designerul

de Gyorgy Selmeczi

de costume Zeke Edith au insistat pe o viziune clasică, pe ideea reconstituirii istorice, miza fiind pusă pe derularea aproape cinematografică a scenelor, suspansul continuu, intensitatea conflictului dramatic, dar mai ales forța plasticizantă a muzicii. Căci ea este

o sarabandă de evenimente derulate alert. Amiralul Laskarias întruchipat de Sándor Csaba, Murzafos traficanțul jucat impecabil de Laczkó Vass Róbert și Spiridion - Balla Sándor, uneltesc împotriva împăratului visând că trădarea îi va îmbogăți. Terțetul

cea care propulsează energiile spectacolului către finalul cathartic.

Introducerea orchestrală, masivă, impresionantă, tensionată, conține intonații orientale, loviturile de timpan amplificând atmosfera de groază de la porțile cetății unde se află otomanii. Scena se deschide dezvăluind turnurile mării cetăți și trepte pe care sunt înscrise date istorice, mărturii ale unui oraș încercat, la confluența dintre două lumi și două religii orientală și occidentală, creștină și păgână. Un efect inspirat de spațialitate și monumentalitate aeste realizat cu ajutorul planurilor înclinate, oblice ale turnurilor. Corul intonează pe voci îngrozite, apoi tot mai stinse în volute descendente, Moarte! Moarte!. Zenobia, (Wiedemann Bernadett), într-o arie amplă, bine susținută vocal, prevestește căderea orașului. Curtenii se pregătesc de o nouă sărbătoare alături de Spiridion șambelanul, care încearcă din răspuțeri să păstreze aparențele unei normalități, apoi itele intrigii se țes într-

cu influențe buffe și elemente parodiante amplifică senzația de alienare, de pierdere a sensului moral, a speranței. Ticăloșii sunt grotești, muzica comentează psihologia deviant-imorală și prin aluzii intonaționale de cabaret. Szabó Levente în rolul lui Lysander- poetul precum și Mányoki László în Krates înțeleptul curții, sunt pregătiți de asemenea de trădare. Marele Duce Demetrios, Rétyi Zsolmbor, fratele nebun al împăratului susținut de Patriarhul Bizanțului întruchipat de Szilágyi János, se pregătește să preia tronul după înfrângere. Toți uneltesc, conspiră, toți așteaptă momentul să lovească, în Constantin, ultimul împărat al Bizanțului Un joc actoricesc bun, o prezență scenică și vocală de excepție caracterizează dialogurile-recitativice precum și momentele solistice ale interpreților.

Apariția Irenei, împărăteasa, este marcată prin sugestii musicale cu caracter imnic, interpretate de cor, ce vor "lumina sonor" și apariția lui Constantin la curte.

De altfel întreaga operă este construită pe leit motive muzicale cu funcție simbolică: leit motivul izbânzii otomanilor, leit-motivul celebrării imnice a suveranilor, leitmotivul singurătății al descumpănirii și al deznădejdiei, leit-motivul mercantilității, leit-motivul speranței, leitmotivul genovezilor acuzatori ș.a. Toate aceste simboluri muzicale brăzdează drama creând oaze de metasemnificații, muzica făcând legătura între planul psihologic și planul acțiunii, într-un joc perpetuu al aparențelor și realității. Împărăteasa Irene se îmbată cu visuri de glorie, îi este infidelă lui Constantin și îl așteaptă pe Mohamed-Tigrul să-l înfrângă pe Constantin-Leul. Aria din scena a doua este complexă. Compozitorul, împletind arabescuri vocale cromatice și diatonice de influență neomodală, creează un etos în care sugestia măreției și grandorii

visate de împărăteasă este întretăiată de "comentariile subtil-ironice" ale orchestrei. O atmosferă apăsătoare, grea, ilustrând muzical zbuciumul sufletesc al împărătesei prevestește eșecul și culminează în scena finală cu sinuciderea acesteia. Rolul a fost construit cu măiestrie de către Egyed Apollónia, care posedă o voce puternică, expresivă foarte bine susținută în toate registrele, mai ales în acutele ariei finale, impresionantă prin dramatismul trăit în interpretare. În rolul împăratului Constantin, Pataki Adorján, a întruchipat speranța dar și deznădejdea, curajul și sacrificiul. Un rol complex, foarte greu de susținut vocal dar și psihologic pe care tenorul l-a construit exemplar. Rămâne în memoria afectivă aria de bravură din scena III, asimetrică ritmic, colorată cu elemente modale, realizată într-un registru patetic "iubirea mea, Bizanț de aur, mori în brațele mele iar eu mor odată cu tine, realizată cu un timbru frumos cizelat, strălucitor. Dar și irizațiile lirice, căldura expresiei glasului în scena de iubire cu Herma, în duetul cu Irene, sau penetranța vocală în scenele de încheștare dramatică. Herma, interpretată de Covacinschi Yolanda, a dat veridicitate caracterologică unicei ființe integre, pereche a împăratului, care-i dă acestuia putere și speranță. Constantin este singurul care nu părăsește Bizanțul în pofida faptului că el însuși este abandonat de toți, inclusiv de propria soție. Sultanul trimite soli care însă nu negociază pacea, oferă doar milă dacă poporul își va părăsi credința și se va ruga din nou la zeii din vechime. Scena apariției solilor turci este însoțită de fiecare dată de apariția leit motivelor orientale, ce dau culoare și specificitate atmosferei. Remarcabilă a fost apariția lui Köpeczi Sándor în rolul lui Kahlil, o voce de bas profundă, sonoră cu o colorație timbrală de

aramă. Interpretarea rolului lui Giovanni, căpitanul mercenarilor genovezi de către Sándor Árpád, a adus un plus de dramatism, aria finală înainte de moarte fiind una dintre scenele de mare penetranță emoțională realizată cu măiestrie vocală de către interpret. Lecția de curaj pe care împăratul o dă tuturor, este aceea că nu acceptă mila otomanilor, nici lepădarea credinței ci poruncește decapitarea vărului sultanului trimis ca garanție. Muzica este de un tragism intens, groaza și deznădejdea cuprinde întreaga curte. Nimeni nu-l urmează pe împărat în luptă, înafara mercenarilor și a căpitanului lor. Poarta Romanos a Constantinopolului este deschisă de către trădători, clopotele anunță sfârșitul. În sala tronului sextetul trădătorilor este întrerupt de către aria lui Giovanni, muribund și de melopeea disperată a Irenei al cărei vis se destramă. La căpătâiul împăratului mort, Kalil aduce omagii vitejiei nobilului inamic iar Irene își înfige pumnalul în inimă. Soarta Bizanțului este pecetluită. Finalul, eteric, catarctic, aduce speranța. Poporul bizantin prin suferință redescoperă credința, se reîntoarce la izvoarele sufletului intonând monodic o rugăciune-invocație *Slăvește Tată, Lumina și Viața*.

Publicul a mulțumit pentru această minunată experiență artistică prin ovații îndelungate. Entuziasmul s-a propagat și confirmat și în comentariile de după... care s-au situat în unanimitate la superlativ. Se cuvine să amintim că această operă de factură monumentală a fost susținută în întregime cu "forțele" artistice proprii ale instituției, artiști cărora compozitorul le-a mulțumit în conferința de presă: "Sunt un norocos formidabil pentru că în aceșt an mi s-au interpretat două opere: *I spiritisti* la Budapesta și *Byzantium* la Miskolc și Cluj. Mă simt copleșit de faptul că de 24 de ani și 24 de stagioni acești prieteni ai mei, artiștii Operei Maghiare, au fost și sunt alături de mine".

Coordonarea muzicală a unui spectacol de asemenea anvergură nu a fost o misiune ușoară însă a fost realizată cu profesionalism de dirijorul Jankó Zsolt secondat în pregătirea corului de maestrul Kulcsár Szabals.

Byzantium, o dramă muzicală istorică remarcabilă, purtând semnătura unui maestru al dramaturgiei muzicale, un colectiv de interpreți profesioniști, un spectacol încheștat, plin de semnificații, memorabil... sunt doar câteva dintre attributele pentru care această operă contemporană merită văzută.

4

Ludovic Bács

Nicolae BRÂNDUȘ

Recent s-a stins din viață un mare artist: dirijorul Ludovic Bács.

În muzica românească a ultimelor șase decenii a fost o prezență activă de prim ordin, fiind unul dintre promotorii cei mai importanți ai creației muzicale românești – și nu numai – a acestei perioade extrem de fecunde în care prezența sa la pupitrul formațiilor muzicale Radio a fost în măsură să dea viață unor evenimente majore. Și-a dedicat cea mai importantă parte a vieții și a muncii găsirii și deslușirii noului în muzica celor mai importanți compozitori romani ai generațiilor ce s-au succedat în mod strălucit între anii 1950-2000 și prezentării acestora în concerte și – mai ales – în volumul impresionant de înregistrări care certifică în fonoteca Radiodifuziunii Române eflorescența fără seamăn a unei culturi muzicale aflată la apogeu.

Dotat cu o excepțională pătrundere a oricărei partituri, uneori de o extremă dificultate, și cu o exigență pe măsura, Ludovic Bács reușea întotdeauna să surprindă esențialul în oricare discurs muzical și să ofere interpretări de înaltă clasă.

Am fost unul dintre mulții beneficiari ai talentului și pregătirii sale și i-am încredințat două lucrări de operă, ambele de extremă dificultate (o "specialitate" a autorului, de altfel; am constatat oricum că o anumită expresie a muzicii este în directă convergență cu un anume nivel tehnic *sine qua non*). Cea dintâi operă, de fapt un oratoriu gigantic pentru trei ansambluri orchestral-corale, soliști și surse electronice, care a devenit mai apoi un spectacol s-a realizat prin suprapunerea a trei înregistrări separate sincronizate ale aceluiași ansamblu (Orchestra de Studio

Radio) și a necesitat o desfășurare de forțe artistice și o precizie fără hiatus a execuției. Lucrarea, denumită LOGODNA (pe versurile poemului "Strigoii" de Eminescu) și-a aflat prima audiție în Sala Radio cu muzica înregistrată pe benzi de magnetofon și cu o înscenare coregrafică schițată. După realizarea acestei înregistrări Ludovic Bács mi-a declarat că a trebuit să se odihnească o lună la Balványos în Ardeal ca să-și revină. Cine altul era capabil cândva sau mai știu eu când să abordeze un asemenea proiect?

În ce privește opera mea, *La Țigănci*, pe textul lui Mircea Eliade – este vorba despre o altă partitură realizată de Ludovic Bács – aceasta implica o orchestră simfonică (să-i zicem, normală) cu percuție extinsă, soliști (printre care doi pianiști) și o scriitură de

extremă densitate armonică și ritmică. Înregistrarea, ulterior editată pe disc Electrecord a fost prezentată, în afara primei ei audiții din Sala Radio, la New York, Paris, Berlin, Oldenburg... Își așteaptă și azi înscenarea într-un spectacol de opera. Unde?...

Acestea și altele la fel de semnificative au ieșit din mâna dirijorului Ludovic Bács a cărui *opera interpretativă creatoare* se situează azi, la ceasul dispariției sale pe cele mai semnificative cote valorice. Sunt privilegiați cei ce l-au cunoscut, cei cu care a colaborat și cei care l-au urmărit în decursul întregii sale cariere artistice. Cei ce încă îi supraviețuiesc să-i acorde aceeași dragoste colegială frățească și să-i păstreze neștirbită memoria!

Dumnezeu să-l odihnească!

Seară simfonică

Mădălin Alexandru STĂNESCU

În plină stagiune, Opera bucureșteană a propus o seară cu un program mai puțin obișnuit pentru un teatru liric, ce a cuprins pagini de factură simfonică din creația a doi mari compozitori ruși: Serghei Rahmaninov și Piotr Ilici Ceaikovski.

Concertul se înscrie pe linia diversificării ofertei artistice a instituției și a întăririi capacităților artistice ale ansamblurilor și soliștilor ONB, prin existența unei stagiuni simfonice și a unei stagiuni camerale, lucru curent în marile teatre lirice ale lumii.

În debutul seriei, orchestra Operei Naționale București, aflată sub bagheta dirijorului Vladimir

Unul dintre cele mai cunoscute opusuri pianistice, *Concertul nr.1 în si bemol minor* de Piotr Ilici Ceaikovski, a prilejuit publicului destul de numeros aflat în sala mare a Operei, întâlnirea cu unul dintre interpreții tineri ce se bucură de aprecierile melomanilor: Horia Maxim. Încă de la primele acorduri ale celebrei părți inaugurale a concertului de Ceaikovski, Horia Maxim a impresionat prin calitatea sunetului, inspirația frazărilor și tehnica desăvârșită demonstrată în momentele de virtuozitate. Cu o versatilitate cunoscută deja, solistul a schimbat în partea a doua a concertului registrul, evidențiindu-se de această dată prin sensibilitate, inspirație în stăpânirea jocului de nuanțe și o capacitate deosebită de a exprima artistic mesajul muzicii. Finalul a revenit la coordonatele inițiale, virtuozitatea fiind cea care a

Lungu a rămas în sfera repertoriului specific, prezentând asistenței două dansuri din opera *Aleko* de Serghei Rahmaninov. Cea mai importantă dintre creațiile destinate teatrului liric semnate de Rahmaninov, *Aleko* atrage atenția prin subiectul său și prin sonoritățile uneori exotice și pline de patos ale muzicii. Tocmai aceste caracteristici au fost evidențiate și în versiunea realizată de Vladimir Lungu celor două dansuri alese pentru a fi interpretate. Cu o gestică eficientă și un iscusit simț al momentelor cheie, Vladimir Lungu a condus orchestra spre o versiune de ținută a dansurilor, în care efervescența muzicii și în special varietatea ritmurilor reprezintă principalele reperi.

predominat în versiunea propusă de Horia Maxim, ce a demonstrat o dată în plus că este unul dintre cei mai talentați pianiști ai generației sale. În realizarea acestei variante a concertului de Ceaikovski trebuie amintită și buna colaborare dintre solist și orchestră, ca și cea dintre acesta și dirijor, ce a contribuit la o prezentare coerentă și convingătoare a opusului.

Seara simfonică de la Operă s-a încheiat în ambianța muzicii lui Serghei Rahmaninov, din a cărei creație au fost interpretate de către Orchestra Operei Naționale București și dirijorul Vladimir Lungu, *Dansurile simfonice op.45*. Reprezentând practic o suită pentru orchestră în trei părți, *Dansurile simfonice* constituie ultima lucrare compusă de Rahmaninov, în

care materialul sonor propune o complexitate de influențe și procedee componiste, ce ilustrează stilul specific ultimei perioade de creație a acestuia.

Având de condus o asemenea partitură, dirijorul a găsit inteligent modalitățile prin care orchestra să reliefeze accentele muzicii, frazările și culorile timbrale ce schimbau cadrul sonor al diferitelor momente. Afișând o gestică ce a părut ușor exagerată, Vladimir Lungu a surprins vivacitatea ritmică ce amintește de cea din Ritualul primăverii de Stravinski, complexitatea armoniilor, secvențele construite pe anumite citate melodice din propriile lucrări ale compozitorului

sau pregnantă motivului Dies irae ce domină finalul suitei. Deși în anumite momente a părut mai degrabă concentrat pe acuratețea intrărilor fiecărui instrument pe timpul potrivit, Vladimir Lungu a realizat o versiune dinamică, tinerească, cu vervă a lucrării lui Rahmaninov.

La sfârșitul unei serii deosebite în programul stagiunii de la Operă, remarcăm capacitatea Orchestrei Operei Naționale București de a aborda, în paralel, atât repertoriul curent de operă și balet cât și lucrări de factură simfonică, la un înalt nivel artistic. De altfel, trebuie menționat că programul pentru această seară ce a purtat titlul „Capodopere ale

muzicii ruse”, a fost repetat și pus la punct de orchestră în mai puțin de o săptămână, ceea ce face ca efortul de a se prezenta în fața publicului cu partituri de o asemenea dificultate, să fie unul de remarcat.

Concertul de duminică seara s-a constituit într-o dovadă a faptului că se poate realiza o întrepătrundere între operă și simfonic în ambele sensuri: dacă în anii trecuți aveam mai degrabă opere prezentate în concert de orchestrele simfonice bucureștene importante, iată că de puțin timp, avem ocazia să vedem și drumul parcurs în sens invers: un concert simfonic pe scena Operei.

Recunoaștere internațională de vârf

Concursul de canto al Operei Naționale București, LE GRAND PRIX DE L'OPERA, a reușit performanța de a deveni singurul din această parte a lumii care a îndeplinit criteriile de calitate ale Federației Mondiale a Concursurilor Internaționale de Muzică de la Geneva, devenind membru al prestigioasei Federații care însumează elita muzicală a mapamondului.

După o lungă perioadă de monitorizare, după votul în Comitetul Executiv și în Adunarea Generală, concursul lansat de Răzvan Ioan Dincă în 2013 și-a dovedit valoarea și beneficiază de acum înainte de girul Federației Mondiale. Trebuie menționat faptul că unicul concurs din România care a reușit această performanță este Concursul Internațional „George Enescu” (pian, vioară, violoncel,

compoziție) iar singurul concurs generalist (dar și cu secție de canto) din Est care este membru al Federației este Concursul „P. I. Ceaikovski” de la Moscova/Sankt Petersburg.

Prin acceptarea sa în Federația Mondială a Concursurilor Internaționale de Muzică de la Geneva (care are aproximativ 150 de concursuri membre de pe toate continentele), Concursul de la București

devine unul dintre cele mai interesante și mai solide repere de acest tip ale lumii. Anul acesta se va desfășura în perioada 19-22 August ediția a treia, coordonată din punct de vedere artistic de prof. univ. dr. Mihai Cosma, singurul român membru al juriului (format din reprezentanții a 8 țări diferite). Au fost selectați în urma verificării și validării dosarelor de înscriere 146 de concurenți din 49 de țări, dintre care 64 s-au calificat pentru etapele publice, prin decizia unui prestigios juriu alcătuit din maeștri ai operei din România.

Adriana POPESCU

„Brave claviaturi”

Loredana BALTAZAR

Entitate singulară în peisajul competițional românesc, concursul național de interpretare a muzicii românești pentru pian, „Brave claviaturi”, s-a bucurat de-a lungul celor 8 ani de existență de o participare din ce în ce mai numeroasă. În primăvara lui 2015, peste 220 de concurenți și-au disputat premiile acordate pentru cele 2 categorii, foarte mulți dintre ei obținând, ca recompensă pentru calitatea deosebită a prestației lor artistice, premiul I. Mai multe decât în alți ani s-au dovedit a fi și premiile speciale, pe care juriul (alcătuit din profesoarele Angela Beleaev – Republica Moldova, Stela Avesalon, Venera Babeș, Georgeta Aneta Băcioiu, Rodica Dănceanu și prezidat de conf. univ. Verona Maier) le-a decernat elevilor performanți care vor avea, cu certitudine, un cuvânt de spus în valorizarea creațiilor autohtone, de la cele enesciene până la cele ancorate în actualitatea recentă.

Unul din evenimentele demne de menționat din cadrul ediției a opta a respectivului concurs (organizat în parteneriat cu Centrul Național de Artă „Tinerimea Română”, Editura Muzicală, Editura GrafoArt, Fundația Culturală ProPiano – România, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor din Republica Moldova și Institutul Cultural Român – Chișinău) este și cel al unei premiere editoriale: lansarea Suitei pentru pian a compozitorului Paul Rogojină, „Jucării și jocuri noi”, partitura reprezentând o comandă din partea concursului „Brave claviaturi”. Alături de foarte tinerii competitori s-au aflat și compozitorii Laura Manolache și Mihai Vîrtosu, care au scris special pentru „Brave claviaturi” lucrări destinate interpretării în primă audiție.

Impresionantă mi s-a părut a fi apetența micilor pianiști (cu vârste cuprinse între 7 și 18 ani) pentru multitudinea fațetelor creației românești, încadrabile într-o paletă stilistică diversificată cu punctul de pornire în tiparele enesciene și un parcurs ce s-a intersectat cu folclorul stilizat, jazzul, orientările neoclasice și spectrul larg al expresivității contemporane.

Și dacă sala de spectacole a Centrului Național de Artă „Tinerimea Română” a fost impregnată, de-a lungul celor două zile de concurs, cu un regal de spirit românesc în variantă sonoră, deținătorii premiului I și ai premiilor speciale au fost invitați să-și reediteze performanțele interpretative în sala Cantacuzină a Muzeului Național „George Enescu”, în cadrul a două gale ale laureaților. Alături pe aceeași scenă, animați de dorința de a ne împărtăși pasiunea lor pentru universul artei sunetelor, copiii de 7-8 ani și adolescenți cu un deceniu mai în vârstă ne-au călăuzit, discret dar eficient, printr-un vast labirint stilistic care a inclus atât „hit-uri” din repertoriul pianistic precum miniaturile lui Sabin Drăgoi, *Bate vesel clapa neagră* a lui Alexandru

Pașcanu, cele două *De-a baba oarba* – semnate de Nicolae Chilf și Constantin Silvestri, sonatinele lui Carmen Petra Basacopol și Liviu Comes, diverse piese compuse de Tiberiu Brediceanu, *Jocurile* lui Radu Paladi ori *Jocul țigănesc* al lui Tudor Ciortea, cât și piese mai rar auzite pe scenă ca *Zefir de toamnă* de Ciprian Porumbescu, *Piesă de concert* de Nicolae Kirculescu, *Suita pentru copii pe teme populare din Bihor* de Sergiu Natra, *Uite o lăcustă* de G.W. Berger,

Constantin Silvestri

Joc de Johnny Răducanu, *Păpușa Barbie dansează blues la New York* de Paul Rogojină, *Rondo a la Munchausen* de Dan Dediu sau *Cumpăna clipelor* și *Dialoguri pentru pian* de Laura Manolache (ultimele două în primă audiție!), interpretate cu deosebită maturitate și incontestabil talent de către tinerii „ucenici” ai artei instrumentale cu alură de viitori soliști, slujitori pasionați ai muzicii de calitate.

Asistând la derularea acestui parcurs competițional cu o evoluție remarcabilă (pe care-l datorăm integral eforturilor celor două inițiatoare ale proiectului – profesoarele Rodica Dănceanu și Georgeta Băcioiu de la Colegiul Național de Arte „Dinu Lipatti”), ca și la cele două gale, mi-am dorit ca acești copii prinși în jocul „bravelor claviaturi” să-și păstreze afinitatea pentru universul atât de complex al creației românești, asumându-și-l în totalitate ca pe un tezaur de suflet pe care-l pot promova oriunde în lume, odată cu propriile lor valori.

Regina cântului

Mihai-Alexandru CANCIOVICI

Pentru toți melomanii iubitori ai liricii vocal-simfonice, numele mării doamne a cântului **Emilia Petrescu** rămâne emblematic, un reper permanent și de neuitat. Alături de autorul cărții dedicate mării noastre soprane am trăit emoții artistice puternice, întrucât în fața noastră apărea ca o interpretă cu o voce de înger, cu o tehnică impecabilă, respectând, de fiecare dată, stilistica partiturilor prezentate. Avea distincție pe podiumul Ateneului sau al sălii de concerte a Orchestrei Radio, fiind înaltă, subțire, elegantă, de o mare ținută, chiar noblețe. Am ascultat-o pentru prima oară la Ateneu în 1958 și m-au marcat profund toate aceste date ale prezenței sale scenice.

Pe autorul cărții l-am prețuit și admirat imens în întreaga sa carieră de muzicolog, de critic și de profesor la Conservator. Cartea care o va omagia pe marea noastră artistă este scrisă cu dragoste și mare admirație, cu acel respect pentru o solistă vocal-simfonică care timp de cincizeci de ani a dominat podiumul simfonic, dovedind un profesionalism impecabil.

Autorul cărții apărute în Editura Muzicală în 2014 inițiază o cercetare monografică a portretului artistei descrise cu acribie muzicală și stilistică. Pentru a contura un portret complex și elocvent, autorul adună cu grijă orice comentariu, cronică, opinie privind evoluția, în timp, a Emiliei Petrescu.

Impecabil este capitolul al II-lea ce derulează cu rigoare și obiectivitate a deținerii datelor întreaga sa carieră între 1947-1991, capitolul devenind un sinopsis de referință într-o bibliografie a mării artiste. Grigore Constantinescu se dovedește, astfel, un sânguinos bibliograf al vieții Emiliei Petrescu prin strângerea tuturor comentariilor și datelor din publicistică, a informațiilor din presă care vizează o activitate prodigioasă în slujba liricii vocal-simfonice.

Una dintre calitățile de excepție ale mării artiste a constituit o predilecție a sa constantă pentru lied, o dimensiune fără de care un cântăreț exigent cu el însuși trebuie s-o aibe pe parcursul devenirii sale către marile lucrări vocal-simfonice cântate: oratorii, misse, recviemuri.

Trebuie să mărturisim, fără nicio îndoială, că Emilia Petrescu a fost o mare interpretă de lied, rafinată și o stilistă desăvârșită care s-a impus, asemenea unor interprete de înaltă clasă ca Elisabeth Schwarzkopf sau Lotte Lehman pe podiumul de concert. În capitolul al IV-lea se analizează tocmai această dimensiune artistică a sopranei. Sunt inserate extrase din presa românească sau străină ce analizează cu obiectivitate muzicologică contribuțiile sopranei în dezvoltarea artei liedului. Un foarte important capitol al lucrării îl constituie cel de-al V-lea capitol ce pătrunde în laboratorul tehnic al sopranei, relevând câteva idei și contribuții ale acesteia în pedagogia cântului, dezvăluind importanța tehnicii vocale în interpretare. De altfel, Emilia Petrescu a elaborat un amplu studiu intitulat „Tehnica vocală în epoca noastră” ce constituie o interesantă sinteză a opiniilor sale îndreptățite de o mare experiență vocală, de-a lungul unei cariere întregi, privind principiile tehnicii vocale. Ea s-a dovedit a fi și un bun teoretician al unor calități și cerințe în aplicarea tehnicii vocale, fiind, în același timp, o cultivată și elevată promoatoare a stilului baroc, cu trăsăturile sale aparte.

De altfel, Emilia Petrescu și-a dovedit talentul de teoretician în arta cântului și de la catedră, fiind o bună profesoară de canto și o inițiatore a cursurilor de vară

destinate soliștilor vocali. Capitolul al VI-lea dezvăluie relația sa cu discipolii pe care i-a avut. Am citit acele rânduri cu o emoție aparte, pentru că în ele am descoperit cea față minunată a profesoarei în relație directă cu un discipol ce-i poartă cu respect și religiozitate amintirea privind profesorul – omul, două dimensiuni care, în cazul de față, se întrepătrund în mod miraculos.

Capitolele următoare, al VII-lea: Epistolarium, al VIII-lea: Perspective în dialog, al IX-lea: Epistolarium și al X-lea: Prietenie cu corul Bach, scot la iveală latura intimă a solistei pe diverse paliere ale vieții sale artistice. Capitolul al XI-lea ne prezintă într-o alăturare emoționantă de amintiri mărturiile unor muzicieni, artiști, intelectuali care au cunoscut-o și-i dezvăluie cu emoție un portret de suflet. Următoarele secțiuni relevă distincțiile și premiile ce i s-au oferit, participări ale sale la concursuri naționale și internaționale.

Emilia Petrescu a lăsat în urma sa și o bogată moștenire prin imprimări pe discuri în fonoteca de aur a Radiodifuziunii Române. Este darul pe care ni l-a făcut nouă, tuturor iubitorilor artei cântului, care prin aceste bijuterii muzicale îi rememorăm o voce unică, irepetabilă pe care am iubit-o și am prețuit-o atunci, la timpul potrivit.

În epilog, autorul așează două mărturii detaliate ale unor membrii de familie: fiul cel mare, Valeriu și soțul acesteia, doctorul Ioan Cironeanu. La lectura acestor rânduri mi s-a deslușit fața sa ascunsă, dar plină de profunzimi interioare, în calitate de mamă și soție. Este un superb omagiu adus omului Emilia Petrescu, cea fiindă delicată, stranie, taciturnă, dar cu un suflet plin de relief și vibrație interioară.

Am citit această carte cu sufletul la gură, uneori cu lacrimi în ochi, cu acel sentiment că ea reprezintă un pios omagiu de înaltă prețuire a lui Grigore Constantinescu față de o mare doamnă a cântului. Asemenea autorului cărții, am iubit-o imens pe doamna Emilia Petrescu. M-a învățat, în timp, să înțeleg subtilitățile muzicii baroce, să mi-o infiltrez în suflet.

Ar fi împlinit 90 de ani...

Viorel COSMA

După calupul muzical de deschidere al Madrigalului cu miniatura vocală *Matona mia cara* de Orlando di Lasso, șlagărul vieții lui **Marin Constantin**, puțini ascultători au știut că dirijorul a lansat piesa în 1952 (pe timpul când preluase conducerea corului UTM din România), menținând-o în programele sale până la sfârșitul carierei artistice.

Acest emblematic cântec al Renașterii veacului al XVI-lea, a dat mai târziu denumirea formației camerale bucureștene care a debutat fără nume la 7 iulie 1963 pe scena Teatrului Muzical din Brasov. Abia peste un an, mai exact la Festivalul de Artă în sala mică a Palatului din Capitală, în ziua de 17 martie 1964, corul lui Marin Constantin și-a luat numele de legendă: "*Madrigal*"! Astăzi însă, nu doresc să fac aici nici istoricul formației, nici biografia dirijorului care, dacă ar fi trăit, ar fi împlinit vârsta de 90 de ani. Fiindcă i-am fost prieten de-o viață, prefer să evoc pe "omul Marin Constantin", așa cum ne-am legat sufletește, vreme de peste șase decenii.

Ne-am cunoscut în clasa de dirijat coral de la Conservator, în 1949, fiind amândoi discipolii profesorului Dumitru Botez. Era mai tânăr decât mine cu doi ani, dar ne-am unit imediat într-o prietenie spontană,

având aceleași aspirații artistice. Marin venea la concertele formației mele, Corul CAM al industriei tutunului, iar eu mă duceam la Casa de Cultură a Studenților din Calea Plevnei să-i urmăresc

spectacolele Corului Tineretului. Într-o zi, mi-a povestit drama familiei sale: la vârsta de numai patru ani a rămas orfan de tată, lăcătușul mecanic Ion Marin fiind asasinat de un membru al companiei petroliere. În urma oribilei crime, au rămas o femeie văduvă de 24 de ani și patru copii: două fete și doi băieți. Lui Costică, fiind cel mai mare, îi ziceau “nenea”, iar Marița lui Marin îl visa stâlpul familiei... învățător în satul Urleta din jud. Prahova. Erau săraci, bieții copii, lipti pământului, și alergau pe uliță cu picioarele goale - mi s-a destăinuit odată dirijorul, când m-a rugat (la 85 de ani) să-i scriu monografia. Acesta a fost argumentul tulburător care m-a determinat să accept propunerea de biograf: din copil orfan de țaran, a ajuns un mit al baghetei, ce a creat “miracolul Madrigalului”!

I-am stat aproape când a fondat Corala “*Gh.Cucu*” (1958) și i-am prefațat, la sala *Dalles*, concertul inaugural. Iar când omul de acțiune Marin Constantin a dorit să-și facă o “formație personală”, l-am încurajat să dea naștere *Madrigalului*. Au existat multe momente de cumpănă din viața formației camerale, conflicte cu Conservatorul, cu Ministerul Culturii, cu colegii de breaslă, peste care a trecut după aprige discuții bilaterale. Am fost împreună în numeroase turnee artistice cu *Madrigalul* atât în țară, cât și peste hotare.

Am poposit la Urleta, în vizită la mama Marița, care m-a însoțit apoi în loja Ateneului Român la primele audiții ale *Scenelor nocturne* de Anatol Vieru și *Bocetelor străbune* de Alexandru Pașcanu, prezentate de Costică Marin. Văzând-o nedumerită după *Scenele nocturne*, o lucrare de avangardă, dificil de înțeles chiar și pentru profesioniști, am întrebat-o pe “*Mamaia*” (cum îi ziceau madrigalistele) dacă i-a plăcut muzica lui Tolea Vieru. “Mi-a plăcut, maică, mi-a plăcut. Dar să știi, că n-am priceput nimica!” Iar când Marin a vrut să o mai invite la un nou concert la București, mamaia Marița l-a întrebat discret: “Costică, ai să cânti tot dintr-alea?”

Într-o zi, dirijorul m-a rugat să-l asist, la ultima repetiție generală dinaintea unui turneu în occident, unde impresarul i-a cerut să vină cu numai 33 de cântăreți, din efectivul de peste 40 de membri ai *Madrigalului*. “Vino să mă ajuți, să vedem pe cine lăsăm acasă. Este o problemă delicată, iar pentru mine dureroasă.” I-am răspuns să apeleze la Vero (Veronica Bojescu, corepetitoarea cea mai autorizată). A doua zi, surpriză: m-a sunat la telefon Bebe (soția lui Marin, membră permanentă a partidei altistelor, că a lăsat-o la “vatră” cu copiii Noemi și Ionică! La întoarcerea din turneu am aflat “inexplicabilul” gest al maestrului: Bebe nu a participat la repetițiile pieselor noi, în limbile daneză și olandeză, aflate în programele concertelor de

peste hotare. Disciplina selecției interne a lui Marin era ucigătoare, înaintea fiecărui turneu în străinătate. Deși recunoștea că “Bebe este pavăza vieții mele”, totuși exigența lui profesională l-a obligat la hotărâri adesea dureroase.

În încheiere, două momente emoționante ale omului Marin Constantin. Cel mai îndelungat turneu din ultimii 200 de ani al unui cor românesc l-a efectuat în 1984 corul *Madrigal* în SUA și Canada, când, în numai trei luni, formația bucureșteană a traversat 29 de state, susținând 65 de concerte, în orașe diferite, dar cu un dificil și identic program impus de impresarul american. Obosit peste măsură de strictele obligații contractuale, Marin Constantin a schimbat - o singură dată! - repertoriul din program, introducând o suită de piese românești. Auditorul a aplaudat frenetic gestul dirijorului, dar la sfârșit, a solicitat - în supliment - reluarea întregului afiș, pentru care spectatorii au plătit biletul de intrare! Presa locală americană a scris a doua zi, cu umor: “Vă dau o veste bună și alta proastă. Cea bună: marea artă corală este salvată, există încă! Cea mai puțin bună: cine n-a participat la concertele Corului *Madrigal*, va trebui să ia avionul și să aterizeze la București!”

În final, o întrebare: ați auzit la radio sau pe disc, colindele *Azi umblăm și colindăm și Domn, Domn să-nălțăm?* Glasurile non-vibrato ale fetelor din *Madrigal* dau senzația copiilor de pe ulița satului arhaic românesc în ajunul Crăciunului. Ei bine, ani buni, a stat “ascunsă” matrița înregistrărilor de colinde ale lui Marin Constantin în caseta de tezaur a *Electrecordului*, până când, în 1967 arhiepiscopul Bisericii Ortodoxe Române de peste Ocean, regretatul părinte Valeriu Anania, viitorul Mitropolit al Vadului, Feleacului și Clujului, a preluat dubletul benzii de magnetofon din dulapul casei dirijorului, l-a trecut prin toate vămile și obstacolele, editându-l în SUA și deschizând - în urma succesului internațional - calea *copy-right*-ului celui de-al doilea disc de colinde din 1991, care și acesta fusese “arestat” de cenzura comunistă nu mai puțin decât 11 ani! Lupta editării nestematelor bijuterii sonore ancestrale a fost un gest de credință creștină al omului Marin Constantin, dar și al madrigaliștilor, care la toate turneele peste hotare, plecau în bagaje cu discurile *Electrecordului*, spre a populariza comorile spirituale ale neamului nostru.

Am avut, așa dar, șansa să trăiesc lângă acest om și muzician de statură singulară, momente de înaltă și neuitată afectivitate colegială, care ne-a lăsat tuturor o moștenire artistică scumpă, numită *Madrigal*, pe drept cuvânt, supranumit de un ziarist străin “Un << Stradivarius >> în mâinile lui Paganini!”

Solartis Quartet - o poveste de succes

Doina MOGA

După o competiție dificilă, în care s-a "duelat" cu muzicieni din multe țări de rezonanță sonoră, singurul reprezentant al României la Concursul Internațional de muzică de cameră de la Plovdiv - Bulgaria, **Cvartetul Solartis**, s-a întors acasă victorios, încununat cu Premiul II și Premiul special Anton Dvorak. Frumos cadou de aniversare! Spun asta, pentru că pe 13 noiembrie se împlinesc doi ani de la nașterea sa, marcată de Concertul - debut care a avut loc la UNMB, concert ce a rămas întipărit în memoria sufletului meu prin inedit, prospețime și curaj. De mult nu am mai ascultat pe cineva cântând cu atâta plăcere. De mult nu am mai simțit bucuria clarității muzicii revărsată atât de firesc de pe scenă direct în sufletul ascultătorilor. Ori tocmai asta am simțit marți, 13 noiembrie, când patru instrumentiști de vârste apropiate au tălmăcit două din cvartetele lui Mozart, KW.op.156 și "Vânătoarea". Mi-a plăcut faptul că în fine, am ascultat un Mozart tânăr, cântat cu tinerețe; am ascultat un Mozart vioi, dezinvolt și elegant, cântat cu vioiciune, dezinvoltură și eleganță. Iar ținuta interpreților în perfectă concordanță cu muzica și evidentă lor capacitate de a se bucura și bucura pe alții, prin muzica lor generoasă, exuberantă și spumoasă, ca însuși Mozart, m-a înduioșat. Asta am scris la debutul lor. Acum, după ce i-am urmărit traiectoria ascendentă și i-am ascultat în câteva concerte remarcabile la Ateneu sau Sala Radio, înduioșarea mea s-a transformat în admirație, respect și foarte multă mândrie. I-am urmărit cu mult interes povestea de succes și entuziasmul crescând cu care reușește să

împărtășească și să dăruiască muzica atât publicului avizat cât și celui care nu a descoperit-o încă. În doi ani, l-am văzut crescând în calitate, maturitate, omogenitate, finețe, reliefând cu stil, calitățile lor timbrale, evantaiul de nuanțe și trăiri sufletești, pliate perfect pe particularitățile compozitorilor abordați. Iar spontaneitatea, rafinamentul dinamic și chiar viziunea lui poetică, face din fiecare apariție o revelație. Membrii cvartetului: Sabin Penea - vioara întâi, Ana Maria Marian - vioara a doua, Laura Zecheru - violă și Andrei Nițescu - violoncel, la debut în majoritate studenți, acum absolvenți, masteranzi, cu cariere individuale bine conturate, au realizat împreună foarte multe, în acest scurt timp, dacă ar fi să amintesc doar

recitalurile deloc puține la număr susținute în săli consacrate ca Ateneul Roman sau cele ale Radiodifuziunii Romane din București, în orașe importante din țară și străinătate; participarea ca invitat cu un concert cameral la Festivalul Internațional George Enescu ediția 2013; distincțiile obținute la concursuri naționale și internaționale: premiul III la Concursul Mozart pentru cvartete de coarde din Cluj Napoca și Secția de cameră a Concursului "Drumul spre celebritate" și, bineînțeles premiile onorante de acum câteva zile din Bulgaria. Au multe proiecte dintre care l-aș aminti pe cel ce privește Stagiunea 2015-2016 în care vor susține 20 de concerte în București având ca scop apropierea de publicul tânăr, nefamiliarizat încă cu conceptul de muzică de cameră - cvartet și bineînțeles participarea la cât mai multe concursuri internaționale. Au foarte mulți fani care îi urmează peste tot chiar dacă nu cântă rock, ci muzică clasică, și asta spune mult. De aceea, eu îi felicit pentru toate acestea, pentru premiile obținute atât pentru

ei cât și pentru România și, pentru aniversarea lor din 13 noiembrie, adăugând urarea clasică de La mulți ani!, cu nenumărate succese și realizarea dezideratului lor de suflet care, în propriile loc cuvinte suna așa: "Suntem încrezători în misiunea noastră și vrem să demonstrăm și altora ca dragostea pentru muzică este și va fi o expresie a contemporaneității, o însușire inerentă a fiecărui pasionat de frumos și, o șansă de a deveni mai buni ca indivizi. Suntem convinși că această misiune trebuie îndeplinită și ne bucurăm să fim noi cei care o vom promova. Pentru că publicul tânăr este viitorul public al sălilor de concerte care, dacă nu este educat și crescut, nu va calca niciodată într-o asemenea sală."

Trio Mozaic

la ceas aniversar

Carmen MANEA

Cu ocazia împlinirii a 20 de ani de activitate, trio-ul **Mozaic**, alcătuit din violonista Oana Spânu-Vișenescu, clarinetistul Emil Vișenescu și pianista Diana Spânu-Dănilă, a susținut la Ateneul Român, în 17 iunie 2015 un recital de înaltă ținută. Dacă în prima parte a programului au fost incluse lucrări reprezentative ale creației camerale a secolului al XX-lea, destinate formației de trio, în partea doua, publicul a avut surpriza și bucuria de a asculta 10 Tangouri scrise de Astor Piazzolla pentru vioară, clarinet, acordeon, contrabas și pian - realizate în colaborare cu doi admirabili muzicieni: acordeonistul Fernando Mihalache și contrabasistul Săndel Smărăndescu. Publicul prezent la eveniment a apreciat oferta repertorială, care a evidențiat atât valoarea incontestabilă a muzicienilor, cât și momentul festiv.

În debutul programului a fost prezentat **Trio-ul pentru clarinet, vioară și pian** de Aram Hacıaturian (1932), lucrare de ample dimensiuni, elaborată în arhitectură tripartită. Interpreții au redat cu măiestrie

temele muzicale pregnante, caracterizate prin melodii inspirate, ritmică vie, modulații neașteptate și inflexiuni modale care evocă particularități ale muzicii armene. Au reușit să valorifice plener bogăția expresivă și semantică a lucrării, originalitatea construcției sonore (realizată cu un autentic spirit dramaturgic) și să reliefeze cu mult rafinament diversitatea paletelor coloristice și timbrale.

A urmat **Trio-ul „Contraste” pentru vioară, clarinet și pian** de Béla Bartók (1938), o adevărată piatră de încercare pentru cei care îl abordează. Abordând unitar lucrarea din punct de vedere conceptual și artistic, au reușit să evoce un fascinant caleidoscop de imagini muzicale și de stări sufletești. Caracterizată prin dinamism și vervă în pasajele de virtuozitate instrumentală, prestația de excepție a dezvăluit alte fațete în secțiunile lente (profundzime expresivă și interiorizare) și în momentele solistice, punând în valoare calitatea fiecărui interpret în parte, precum și colaborarea la cel mai înalt nivel din cadrul

formației.

Prima parte a recitalului s-a încheiat într-o atmosferă plină de magie și generozitate expresivă, cu **Cinci Piese** de Dmitri Șostakovici: **Preludium, Gavotte, Elegie, Vals și Polka** (în aranjament pentru vioară, clarinet și pian), reprezentative pentru latura romantică a temperamentului compozitorului rus. Interpreții au conferit fiecărei piese/idei muzicale o vibrație particulară și un colorit aparte, au redat cu dăruire și subtilitate cantabilitatea, caracterul dansant, nostalgic, ori avântat al temelor, frumusețea construcțiilor sonore, precum și bogăția lor expresivă și semantică.

Partea a doua a recitalului s-a desfășurat sub semnul bune dispoziții, al elanului sentimental și al virtuozității instrumentale. Prezentarea de celor **10 Tangouri** din creația lui Astor Piazzolla a animat atmosfera din sala de concert și a pus în valoare alte laturi ale prestației artistice: fantezie, bun gust, dezinvoltură, spirit improvizatoric, bucuria de a dăruia spectatorilor un repertoriu agreabil, realizat impecabil. Cei doi muzicieni invitați, acordeonistului Fernando Mihalache și contrabasistul Săndel Smărăndescu au

contribuit prin experiența și măiestria caracteristică la realizarea de excepție a pieselor lui Piazzolla. Originalele tangouri remarcă prin imprevizibilul turnurilor

melodice, prin bogăția armonică, prin pregnanța ritmică și varietatea procedurilor componistice utilizate, prin dificultatea lor instrumentală și, nu în ultimul rând prin o anumită sociabilitate, caracteristică pentru epoca actuală.

În cele două decenii ale activității artistice desfășurate pe prestigioase scene de concert din țară și din străinătate, trio-ul **Mozaic** și-a câștigat un binemeritat renume printre formațiile camerale de succes. Aprecierile de care se bucură se datorează talentului și profesionalismului fiecărui muzician în parte, fanteziei și spontaneității, capacității de comunicare (în cadrul ansamblului și cu publicul), experienței, generozității și entuziasmului; fiecare îl inventează și îl completează pe celălalt, caută noi semnificații în lucrările interpretate și se dedică muzicii cu toate forțele creatoare. Ce poate fi mai frumos decât atunci când trei temperamente puternice, dotate cu har și imaginație se întâlnesc pe podiumul de concert pentru a oferi momente de bucurie și emoție

Festivalurile îmbogățesc stagiunea muzicală

Damian VULPE

În Timișoara în aceeași perioadă de timp, am zice în paralel, se desfășoară și câteva festivaluri dintre care Timorgelfest-ul la a XIV-a ediție deja, datorată râvnei organizatorice a prof.univ. Felician Roșca, ocupă cea mai lungă perioadă, cu concerte mai distanțate, unele repetate și la Arad și Reșița precum și Festivalul Baroc la ediția III-a datorat Municipalității, concentrat în evoluții zilnice în cadrul unei săptămâni.

Din manifestările concertistice ale actualului Timorgelfest am ascultat o parte din șirul propus printre care reușitul recital al organistului Jean-Baptiste Robin din Dom-ul Romano-catolic cu aproape în exclusivitate muzică franceză în afară de Dansurile

Ropartz, sau D. Lilburn, exceptând un opus de F. Mendelssohn-Batholdy. Au urmat și două concerte de reținut cu muzică barocă în exclusivitate pe orga din Biserica Adventistă. Protagonisti au fost Ksenya Pogorelaya organista Catedralei Sf.Sofia din Polotsk – Belarus și Felician Roșca titularul clasei de orgă a Facultății de muzică timișorene care a rezervat și discipolilor săi un concert.

Concertul săptămânal al Filarmonicii a fost de asemenea integrat în cadrul Timorgelfest-ului, prezentându-ni-se *Requiemul*, o amplă lucrare cu soliști cor și orchestră datorat compozitorului ceh Antonin Dvořák sub conducerea deosebit de expresivă a dirijorului Gheorghe Costin. Întreg ansamblul a căutat să fie la înălțimea evenimentului răspunzând intențiilor venite de la pupitru.

După evoluția organistului Jans Korndörfer originar din Germania, șirul recitalurilor s-a încheiat cu contribuția a doi soliști veniți tocmai din Coreea de Sud: Shin-Ae Chun doar cu muzică barocă europeană și Su-One Park care au oferit și două piese proprii de natură improvizatorică. Totuși încheierea actualei ediții cea de a XIV- cea a Timorgelfest-ului trebuie socotită manifestarea ce devine tradițională, cum se vede, prin concertele simultane din cele 14 locații, biserici sau alte săli, susținută de tot atâtea organiști

Dar a venit și Festivalul Baroc suprapunându-se celorlalte manifestări muzicale ale stagiunii a celor două instituții Opera și Filarmonica și Orgelfest-ul (cu o durată ce depășește în timp șase săptămâni chiar), care ne-a atras atenția în special cu cele două manifestări susținute de Art-Kammer-

românești de B. Bartók în varianta pentru orgă a interpretului prezent în concert și cu compoziții proprii. Organistul Paul Rosoman din Noua Zelandă, pe același instrument ne-a copleșit, atrăgându-ne atenția totodată cu lucrări de compozitori din acea parte de lume ca Ch.V. Stanford, C.H.H. Parry, J. Zwart, J.G.

orchester format din instrumentiști ai operei cu prezentarea carismatică a lui Cristian Rudic. Primul, un spectacol de proiecții, recitări, balet și muzică bine conceput pe scena teatrului și un medalion J.S. Bach în splendida arhitectură a Dom-ului din Unirii, în care și-au etalat potențialul și soliștii Corina Murgu, Nadia

Petrov și Ovidiu Rusu (vioară), Pavel Șanta și Cătălin Vinars (flaut) și Sergiu Cârstea (trompă-piccolo).

Celelalte două recitaluri au pus în prim plan mai mult muzica renascentistă, din care se va naște apoi cea a barocului, în apreciable interpretare a ansamblului vocal instrumental „Carmina Renascentis” din Carei desfășurat în Biserica Piaristă urmat de Recitalul lui Uroš Dojčinović din Serbia pe chitara sa barocă care a făcut și o interesantă incursiune și în aportul adus prin influența turcă, croată, albaneză, kosovară sau muntenegreană...

Un apreciat interes a stârnit și concertul desfășurat în „Sala Vineză” din Josefin intitulat „Musique Royale – Comori ale barocului francez” desigur prin reprezentanții ei de vază Lully și Rameau dar și cu lucrările scrise în stil francez a unui vienez: J.J. Fux. Preponderența programului l-au constituit cele două cantate în aleasa interpretare a sopranei Judit Andrejszki datorate compozitorului J.Ph.

Rameau de la a cărui dispariție au trecut anul acesta chiar 250 de ani, adus cu bună știință în atenția noastră de Caius Hera conducătorul ansamblului „Harmoniis” format din instrumentiști maghiari și totodată interpret la teorbă.

Încheierea dar și împlinirea artistică a festivalului a adus-o ansamblul „Violoncellissimo” datorat și îndrumat cu mare rafinament artistic de Marin Cazacu care nu numai că a reunit un număr considerabil de interpreți ai instrumentului dar a și găsit repertoriul adecvat și nu în cele din urmă a reușit obținerea cotei interpretative înalte. Ca și în alte apariții, de data aceasta în ansamblu, dar și solistic au fost și 5 timișoreni de la Sanda Guțu, Ella Bokor și Darius Tereu la tinerele Andree: Petrila și Kohonitz. Programul a dus de la baroc la piese de mare accesibilitate gustate și mult apreciate de numerosul auditor din Sala Capitol.

Toamna aceasta a adus însă și un nou festival de muzică contemporană făcut de tineri pentru generația tânără în primul rând, datorat Facultății de

muzică a Universității. Festivalul intitulat Timsonia a adus în fața unui public interesat de ce se scrie în momentul actual sau ceva mai înainte în 4 zile tot atâtea conferințe, 5 concerte în care au fost prezentate pe lângă un șir de lucrări contemporane, 9 opusuri în primă audiție absolută semnate de maghiarul Peter Tornyai, italienii Francesco Pavan și Luigi Pizzaleo, austriacul Matthias Kranebitter și a celor de-ai noștri Violeta Dinescu, Cristian Bence-Muk, Ciprian Ion și timișoreni Gabriel Almași și Gabriel Mălăncioiu cei care au fost motorul întregului angrenaj. Tot cu câte un opus au fost prezenți și Cătălin Crețu care a urmat o perioadă facultatea la noi, acum prezent și cu o interesantă expunere despre muzica asistată de computer și maestrul Remus Georgescu, care a fost alături de pătrunderea noului în creația muzicală încă din ultimele decenii ale secolului trecut.

Dintre ansamblurile care au evoluat în festivalul făcând, practic, ca lucrările muzicale să vină în contact sonor cu publicul am apreciat prezența unor cunoscute formații care interpretează aproape în exclusivitate muzica contemporană. Șirul lor îl începem cu „Trio contraste” cu Ion Bogdan Ștefănescu (flaut), Sorin Petrescu (pian) și Doru Roman (percuție) care a venit și cu ansamblul său „Percutissimo”, mai tânărul „Trio Act” cu Cristian Miclea (clarinet), Ortensia Miclea (vioară) și Adriana Dogariu (pian) sau recent formatul „Ansamblul Atem” cu Valentina Verlan (soprană), Anca Negruț (flaut), Cristina Constantin (vioară), Cosmin Hârșian (clarinet) și Victor Andrei Părău (pian) la care s-au adăugat ansamblul „ImpactXXI” din Cluj cu Danielea Păcurar (soprană), Mircea Neamț (trombon) și Vera Negreanu (pian) „Duo Carillon” din Germania cu Armin Sommer (percuție) și Andreas Hoffmann (orgă) sau aparițiile solistice ale acordeonistului italian Luca Piovesan prin straniile sonorități smulse de instrumentul său și nu în ultimul rând deosebita impresie lăsată de pianistul dar și compozitorul bucureștean Mihai Măniceanu.

Pentru a ne face un tablou al lucrărilor prezentate în acest binevenit festival de muzică contemporană am putea completa șirul cu numele unor creatori începând cu George Enescu, Cornel Țăranu, Dan Dedi, Myriam Marbe, Constantin Râpă, Adrian Pop, Doina Rotaru la mai tinerii Diana Rotaru, Ionică Pop, Radu Bacalu, Darie Nemeș Bota, Cristian Lolea, Șerban Marcu sau Ciprian Ion dar și cei de pe alte meleaguri mai puțin sau mai mult îndepărtate ca Luigi Marinaro, Luigi Pizzaleo, Roberto Reale, Francesco Pavan, Filippo Perocco, Nildo Sanvido, Yotam Haber, Yair Klartag, Eun Hye Park, Miklos Maros, Emmanuel Séjourné, Bernfried Pröve, Dieter Mack, și Vlad Maistorovici. Dar și printre conferențieri al căror nume sunt amintite trebuie să punem alături și pe cel al Mariei Gyuris cu incursiunea ei în sfera corurilor pe voci egale.

Baletul

“Fetița cu chibrituri”

Oana GEORGESCU

În premieră națională, luna iunie a adus un nou titlu în repertoriul Operei Comice pentru Copii: baletul “Fetița cu Chibrituri” după Hans Christian Andersen, care poartă semnătura Corinei Dumitrescu, în calitate de regizor și coregraf. Scenografia aparține Bogdanei Pascal (ea semnează și textele care apar în videoproiecție), iar din echipa de realizatori fac parte Antonel Oprescu (coloana sonoră), Robert Voiculescu (proiecții video) și Cătălin Caracaș (maestru de balet). Spectacolele s-au jucat toată luna iunie cu casa închisă, marcând un nou succes al binecunoscutei instituții culturale bucureștene.

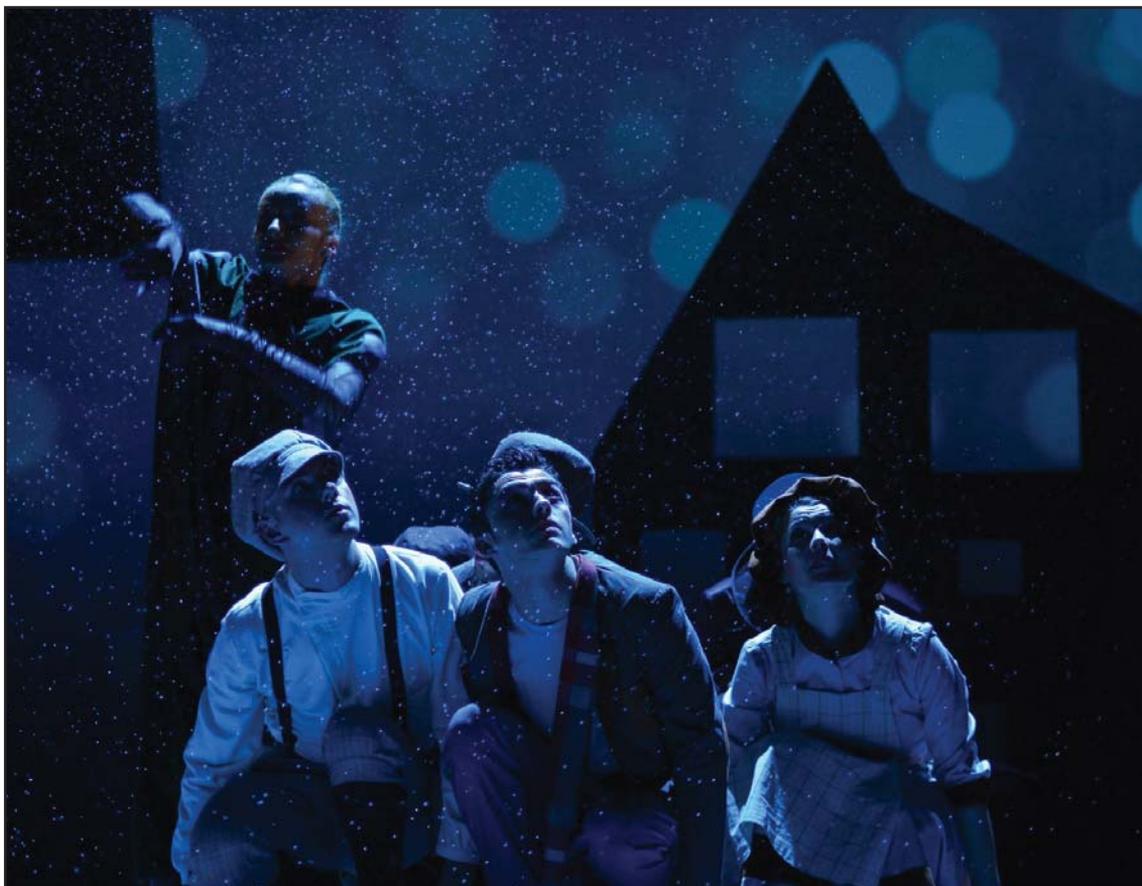
„Cea mai recentă premieră a Operei Comice pentru Copii a fost o adevărată provocare, atât pentru echipa de realizatori, cât și pentru public” - a spus Felicia Filip, directorul instituției. „Cu toții știm înduioșătoarea poveste a protagonistei, tocmai de aceea ne bucurăm să descoperim amprenta pe care regizoarea și coregrafa baletului, Corina Dumitrescu, a lăsat-o asupra poveștii, preschimbând destinul tragic al Fetiței cu chibrituri într-unul care îndeamnă la visare și optimism. (...) Basmele constituie primul contact al celor mici cu lumea înconjurătoare, iar Andersen ne-a dăruit

o adevărată comoară de învățăminte prin scrierile sale. Lecția pe care o primim de la Fetița cu chibrituri este aceea că bucuria poate sălășui în cele mai umile locuri și e în puterea noastră să o întreținem chiar și atunci când se manifestă sub forma unei flăcări plâpânde...”. Binecunoscuta prim-balerină Corina Dumitrescu revine la Opera Comică pentru Copii după ce a semnat un alt balet de succes, “Albă ca Zăpada”. De data aceasta a reinterpretat basmul lui Hans Christian Andersen, inventând personaje diverse și prezentând acțiunea în pași de dans, povestea tristă a fetiței obligată de stea pe stradă în plină iarnă, pentru a vinde câteva chibrituri, fiind... uitată prin aducerea pe scenă de noi și noi prieteni, personaje fantastice și găze simpatice. „Provocarea lansată cu acest titlu nu a fost crearea de pași, ci transformarea poveștii într-un spectacol care să nu ne copleșească prin tragismul lui” – mărturisea Corina Dumitrescu. „Am păstrat anumite detalii, așa cum au fost scrise, dar am ales să transform și să introduc altele, pentru a îmbogăți spectacolul și a face mesajul ușor de înțeles pentru cei mici. (...) am schimbat destinul Fetiței cu chibrituri care va găsi, ca și publicul, flacăra care-i va ține aprinse visele”. În final, flacăra chibritului aprinde metaforic visele fetiței, care se împlinesc. Textul Bogdanei Pascal despre tristețea copilei și despre

acea flăcărie care încălzește și luminează sufletul tuturor, citit de Marian Marinescu, punctează, ca o cor-tină, începutul și sfârșitul poveștii. Din distribuție fac parte: Theodora Munteanu/ Alexandra Corneanu (Fe-țița), Andreea Soare (Bunica, Spi-ritul Soarelui), Oana Vâlceanu (Măturătoarea, Li-belula), Daniel Manea (Omul de afaceri), Octavian Iuga (Băiatul cu ziare), Andrei Dogaru (Lustragiul, Buburuza), Cristina Babalâc (Mama, Furnica), Mihai Pri-cope (Tatăl), Andrei Ardeleanu (Copi-lul), Sabina Chirilă, Claudia Iağăr, Dra-goș Andruță (Spi-ri-dușii Soarelui), Alis

Opera Comică pentru Copii pregătește o nouă producție: spectacolul de operă "Münchhausen" de

Gheorghe (Fluturele Cap de mort), Ștefan Tănase (Gâsca), Ansamblul de Balet al Operei Comice pentru Copii.

Dan Dediu, a cărui premieră va avea loc în cadrul Festivalului Internațional "George Enescu". (Foto: Sebastian Oros)

Teme de jazz

Anca **ROMECI**

La întrebarea - ce-ar fi să tipărim o culegere biografică "**Teme de jazz-compozitori români**", editura Grafoart a răspuns: excelentă propunere! Noi suntem gata să edităm ceva așa de prețios pentru istoria jazz-ului autohton! De colectarea pieselor de la nu mai puțin de 17 autori și direcționarea noianurilor de mail-uri cu partituri în manuscris urmând a se ocupa îngrijitorul ediției, Alexandru Șipa.

Așa se face că joi, 24 iunie 2015, lumea bună a jazz-ului românesc a sărbătorit cu muzică și șampanie în Aula Palatului Cantacuzino de pe Calea Victoriei, lansarea, în concert, a culegerii **Teme de jazz-compozitori români**, însemnând 87 de capodopere încifrate în 136 de pagini de portative cu note, plus, la capitolul introductiv, câte o scurtă biografie a fiecăruia dintre cei 17 autori (în ordine alfabetică).

Răsfoiesc culegerea și dau peste bijuterii de patrimoniu componistic **Johnny Răducanu!** Trecutul în legendă Domn Jazz al țării noastre! El e dincolo! Dar supraviețuitoarele mostre ale testamentului muzical sunt frumos încolonate aici, chiar sub ochii noștri. La loc de cinste, tot a-propos de seniorii de la care a început să se scrie istoria, regăsindu-se, în culegere, piese din colecțiile **Marius Popp**, **Zoltan Boroș** sau **Corneliu Meraru**. Deși trăitor în două ere, a vinyl-ului și a înregistrărilor digitale, "**Zolly**" **Boroș**, încă ascunde un adolescent în persoana veteranului fidel-infidel jazz pianisticii cum, cu umor, se declara în minirecitalul din Aulă. Octogenarul **Marius Popp**, în schimb, ne-a lipsit (motivată) de la sărbătoarea lansării, onoarea de a-l reprezenta revenindu-i principalului său discipol, **Petrică Andrei "Goldfingers"!**

Și ceva ce m-a impresionat adânc în acea serată de la Palatul Cantacuzino! Prezența, ca de patriarh în baston, a omului pe care de 4 decenii mă obișnuisem să-l asociez cu secțiunea tromboane a Big Band-ului Radio. **Corneliu Meraru!** Cel mai mare furnizor de muzică al ansamblului, la paritate doar cu chitaristul **Marian Georgescu** și, mai nou, **George Natsis**.

Evident, figurează întemeietori ai învățământului jazzistic universitar și liceal post-revoluționar de talie, **Mircea Tiberian** și, respectiv, **Florin Răducanu**. Sau, pe reversul monedei, la origine, desăvârșitul autodidact Sorin Zlat jr., astăzi atot-cuceritorul Europei și Statelor Unite ale Americii (însoțit la lansare, inclusiv pe scenă, de logodnica sa,

cântăreața cu farmec deosebit, Mihaela Alexa și de tatăl, Sorin Zlat senior-saxofon alto).

Favoriții mei pe lista celor 17 autori ai culegerii?! Sunt toți 17! O bătaie specială de inimă dându-mi dimensiunea cinematografică inclusă în tot ce poartă semnătura geniului **Adrian Enescu**...Sau spiritul de libertate emanate prin toți porii de creațiile prietenului său **Radu Goldiș**, asociat din 1980, chiar la propriu, stilului de viață yankeu al diasporei românești din California.

Și pentru ca, în alternative la emigrare, o formă de supraviețuire încă și mai boem excentrică în comunism era să trăiești ca... adulat zeu al scenei, experiențele festivalurilor noastre de jazz, în special celor cu renumele de miracolele sibiene, de pe-acolo vin compozițiile muzicienilor-simbol ai aceluși spirit al timpului și al locului. **Frații Dedeian!** Cu **Capriel** la chitară, mereu un pas în urma marelui **Garbis** zis "Centaurul" saxofoanelor tenor.

Pe-atunci în Sibiul amintirilor, echipa era adeseori completată de un atlet al claviaturilor. **Puiu Pascu**. După porecla Puiu "Oscar Peterson" Pascu.

Așa și acum, când două dintre compozițiile lui de lux fiind dăruite culegerii "**Teme de Jazz-Compozitori români**", Puiu a și deschis festivitatea lansării de la Palatul Cantacuzino.

Închiderea de zile mari... avea să aparțină colegilor **Virgil Popescu** și **Titi Herescu**, cărora li s-a adăugat *pour la bonne bouche* și un alt pianist, showman și super-compozitor, **Cornel Cristei**, dar și un basist, Iulian **Mugur Vrabete**, ba și o cântăreață care să întrecă orice imaginație-**Irina Popa!**

Femina

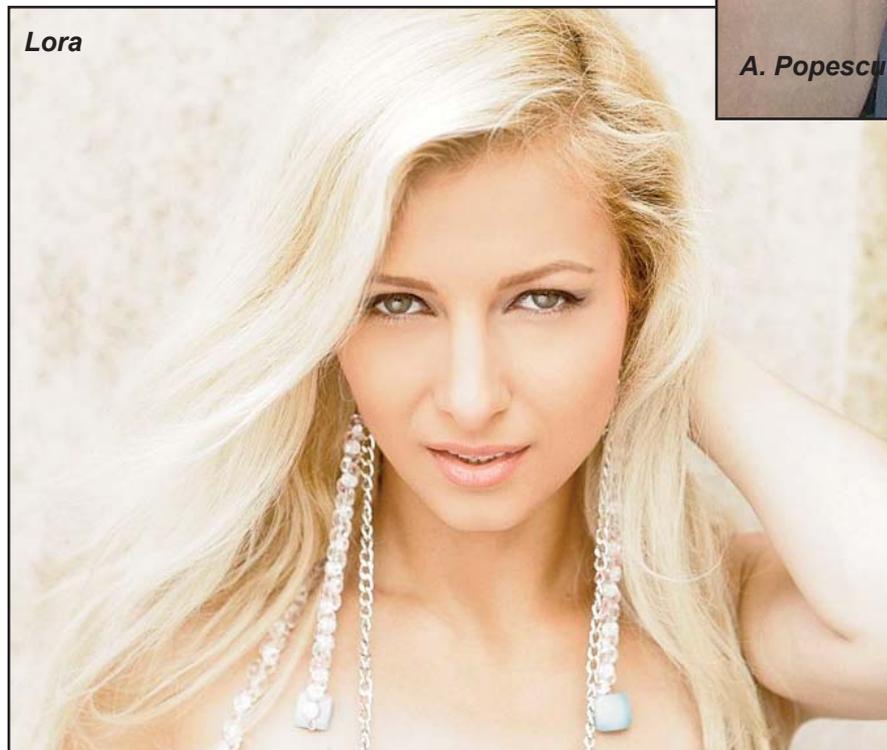
Mihai ANTON

Adela Popescu - "Curaj". "Dacă ai curaj, apar minunile!", acesta este mesajul videoclipului lansat pentru piesa "Curaj", interpretată împreună cu Sorana. Versurile piesei sunt scrise de Marius Moga, Robert Ionuț Toma și Sorana Păcurar, care au semnat și muzica, împreună cu Mădălin Roșioru. Filmările au avut loc pe heliportul Crystal Tower din Capitală, regizate de Bogdan Păun și Alex Mureșan, fiind inspirate de sportivii paralimpici, care, în ciuda dizabilităților, nu numai că duc o viață normală, dar au curajul de a visa că-și pot depăși limitele și astfel ajung la performanță.

Lora - "Floare la ureche". După succesul înregistrat cu piesa "Singuri în doi", interpretată cu

A. Popescu

Lora

loase: Cristian Miron a conceput partea coregrafică, foarte solicitantă, cu o parte dintre membrii grupului Anturaj, dansatori talentați. "Played you" este compusă de Sebastian Barac, Marcel Botezan și Radu Pompeu Bolfea. Versurile au fost scrise de Erin Berk, Corey Chorus și Georgia Ku Overton.

Peter Pop, Lora revine cu un videoclip pentru single-ul "Floare la ureche". Dorian Oswin (Mango Music) și Doddy - muzică și text, actor - Mihai Hurduc. Videoclipul a fost regizat de Richard Stan și Claudiu Stan (Vision Production), iar filmările au avut loc la Arsenal Park, un complex turistic construit pe ruinele fostei fabrici de muniție din Orăștie.

Alina Eremia - videoclip "Played you". Filmările, în regia lui Khaled, au durat peste 18 ore și prezintă momente coregrafice spectacu-

A. Eremia

Cornel Constantiniu: “Zăpezile copilăriei”

Viorica PARFENE

Prin lansarea acestui volum autobiografic, la editura ProUniversitaria, putem spune că binecunoscutul interpret și-a îndeplinit visul cel mai fierbinte, mai ales că volumul îi este dedicat fratelui său geamăn Mircea, a cărui dispariție l-a marcat cumplit cu câțiva ani în urmă. De altfel ei semănau perfect, așa cum indică și numeroasele ilustrații din carte, iar camera lui Cornel arată ca un templu

“Steaua fără nume” (a fost unul din primii câștigători), căsătoria cu colega de facultate Domnița (în prezent actriță la Teatrul Mic din Capitală), rolurile jucate la Teatrul Național din Iași (evocați de reputata regizoare Cătălina Buzoianu), primele melodii încredințate lui de Sabin Păutză, pe atunci cadru didactic la Conservatorul din Iași, emisiunile TV (de care-și amintește realizatoarea Aurora Andronache), anii petrecuți la teatrul “Ion Vasilescu” din București (dintre colegii de atunci figurează cu amintiri în carte Doina

consacrat fratelui său iubit, mort departe de țară, în Africa de Sud, unde se stabilise încă dinainte de 1989 (fuga sa din țară, în portbagajul unui automobil de la Ambasada SUA la București, este ocolită cu discreție în carte, dar s-ar putea face un film cu acest subiect). Așa cum indică și titlul, avem de-a face cu o înlănțuire de amintiri emoționante despre familie, numeroasele mutări dintr-o casă în alta, debutul precoce în teatru, în “Printz și cerșetor” (pe muzica lui Paul Urmuzescu!), alături de Mircea, facultatea de teatru, concursul TV

Spătaru, Petre Geambașu, Dorin Anastasiu), nașterea celor doi fii, Alexandru și Mihai, venirea pe lume a nepoților, operațiile... 245 de pagini absolut revelatoare pentru viața și cariera unui artist de frunte al genului – o viață marcată de bucurii, dar și de durere, o carieră dintre cele mai strălucite din muzica ușoară românească. Cine ar fi știut, de pildă, că a copilărit pe Calea Victoriei cu Cornel Patrichi, viitorul mare coregraf și balerin? Sau că a reușit să-și reîntâlnească fratele geamăn cu ocazia unui turneu în

Portugalia, când i-au făcut o farsă de zile mari lui Sile Dinicu? Nu sunt foarte multe referiri la colegii săi din muzică, volumul fiind înainte de toate unul de amintirilor personale, dar sunt evocați Corina Chiriac, Dan Spătaru, bunul său prieten Aurelian Andreescu, Mirabela Dauer, compozitorul unora din marile sale succese, Vasile V. Vasilache. Către finalul cărții, câteva mici eseuri ni-l dezvăluie preocupat de politică,

cu demnitate și eleganță; le-am prelucrat, am scanat fotografii vechi, de colecție, (mulțumim colegilor noștri Luminița Vartolomei și Costin Aslam!), dorind, asemeni autorului, ca volumul să ajungă cât mai repede la Dvs.

Să nu vă așteptați să citiți detalii explozive despre suferința sa, despre operații, despre drama unui artist excepțional condamnat de boală să meargă

dar mai ales de situația tristă în care a ajuns muzica ușoară românească și îndeosebi festivalul de la Mamaia, unde Cornel Constantiniu a cunoscut atâtea onoruri, el semnând câteva articole pe această temă și în revista "Actualitatea Muzicală". Cartea a apărut în cunoscuta colecție "Artele spectacolului" (aparitii anterioare din muzica ușoară: Jolt Kerestely, Alexandru Jula), a editurii ProUniversitaria, a cărei coordonatoare, Oana Georgescu, scrie în prefață: "La lansarea cărții consacrate compozitorului Jolt Kerestely am anunțat că următoarea apariție în cadrul colecției "Artele spectacolului" a Editurii ProUniversitaria, pe care o îngrijesc, va fi autobiografia lui Cornel Constantiniu. Ne-a încredințat-o și am parcurs-o pe nerăsuflăte, ca pe un roman captivant, pentru că am aflat din paginile ei ceea ce veți descoperi și Dvs., cititorii noștri, acum: crâmpoie dintr-o existență și o carieră artistică fascinante, în care artistul, cum se spune, "își pune sufletul pe tavă". Ni s-au înfățișat pagini la care autorul a trudit din greu, măcinat de boala neiertătoare cu care a luptat și luptă

în baston sau în scaunul cu roțile (așa a venit, spre surpriza și bucuria noastră, și la lansarea din 2013 de la Târgul de Carte "Gaudeamus" a cărții dedicate lui Alexandru Jula, apărute tot în colecția de față).

Cornel Constantiniu le ocolește cu discreție, amintește de ele doar în treacăt, cu o pudoare și cu un bun simț prezente și în zugrăvirea vieții intime. Și-a pierdut rând pe rând părinții, cei doi frați (dintre care moartea celui geamăn, Mircea, i-a lăsat un gol imens în suflet, obiecte personale ale acestuia veghindu-l permanent în dormitor...), a fost lovit de boală în plină glorie, dar este fericit că publicul nu l-a uitat, că e din când în când difuzat la radio (vai, din păcate atât de rar, ca toți corifeii "Generației de aur!") și mai ales că are alături pe Domnița, soție devotată, și o familie minunată. Înconjurat de întreaga familie, ca în imaginea ce încheie această carte, Cornel Constantiniu se simte puternic, pentru că el este, indiscutabil, un ÎNVINGĂTOR."

Este o carte care trebuie citită neapărat, fiindcă pe undeva este și o radiografie a muzicii

alături de Oana Georgescu

ușoare românești din cea mai frumoasă perioadă a sa. Tocmai de aceea, nu întâmplător, afluența de vedete a fost copleșitoare la evenimentul de lansare din cadrul Tîrgului Bookfest de la Romexpo, cu toții dorind să împartă cu autorul bucuria acelei zile. La "prezidiu", alături de Cornel Constantiniu, venit în scaun cu roțile, au luat loc Oana Georgescu și Marian Bîrgău, director la editura ProUniversitaria (felicitări pentru promptitudinea apariției și pentru calitatea tiparului!). Rînd pe rînd au luat cuvîntul toți cei prezenți, într-o înlănțuire de amintiri tandre, amuzante sau pline de sevă, creionînd portretul interpretului pe fondul unui tablou consistent al deceniilor pe care Cornel Constantiniu le-a dominat cu statura sa artistică. Corina Chiriac și-a amintit zecile de turnee susținute împreună, între care și cel din Cuba, când au cântat pe scena celebrului music-hall Tropicana, iar la rîndul ei Mirabela Dauer s-a referit la colaborările lor de neuitat, între care și cele ocazionate de întîlnirile din casa bunului prieten "Vava" Vasilache. Coleg la teatrul "Ion Vasilescu" și amic la cataramă, Petre Geambașu a reamintit episodul amuzant al cooptării lui Cornel în concertele sale din Germania, în timp ce Paul Enigărescu a dat la iveală un detaliu necunoscut, și anume că la un moment dat au fost... rude prin alianță! Zecile de spectacole susținute împreună au fost evocate cu

emoție și de Silvia Dumitrescu, Natalia Guberna, Silvia Chifiriuc, nemaivorbînd de cel mai bun prieten, Dorin Anastasiu. Marele actor Marin Moraru a vorbit despre talentul dramatic al protagonistului, în timp ce Octavian Lordăchescu a depănat amintiri comune din perioada cînd lucra la Radio Iași, dar și, apoi, la TVR. Breasla scriitorilor a fost reprezentată de poeta Rodica Elena Lupu, care i-a dedicat cîteva versuri, și de cunoscutul biograf Aurel V. Zgheran, sosit special de la Buhuși pentru acest eveniment.

Același gest, dar venind de la Medgidia, ca un semn de respect pentru generația de aur a cîntecului, l-a făcut Daniel Gheorghe, tînărul director al festivalului internațional "Dan Spătaru". Lucia Popescu Moraru și Andrei Partoș s-au referit la difuzarea la radio a cîntecelor lui Cornel Constantiniu (evident net superioară pe vremuri, în perioada romantică a instituției publice, înainte de 1989), iar compozitorul Dani Constantin a făcut zeci de fotografii, neuitînd să amintească la microfon de seriozitatea interpretului în studioul de înregistrări de la TVR. Ne-a bucurat prezența în sală a văduvei reputatului compozitor, dirijor și instrumentist Alexandru Imre, Daniela, o surpriză majoră fiind și aceea a întîlnirii cu Camil Petrescu, sosit din SUA: fiul celebrului prozator a fost unul din marii colecționari de muzică ai Bucureștilor înainte de a emigra,

personalitatea lui Cornel Constantiniu fiindu-i bine cunoscută. Chiar dacă membrii familiei (cei doi fii, nurorile și nepoții) n-au putut să fie prezenți, fiind stabiliți în Germania, autorul cărții a avut-o alături ca de obicei pe devotata sa soție, Domnița, care a avut grijă de numeroșii invitați, între care numeroase rude prin alianță și admiratori sosiți din toată țara, dar și de peste hotare.

Prin editarea "Zăpezilor copilăriei", carte la care Cornel Constantiniu a lucrat aproape zece ani, cu cunoscutele sale probleme de sănătate, ProUniversitaria dovedește încă o dată că este editura unde muzica ușoară are oricând ușă deschisă, alte titluri atractive figurând în planul de apariții.

Ce tineri și frumoși eram!

Octavian URSULESCU

Amintirile mele despre Cornel se pierd în negura veacurilor sau oricum a veacului trecut! Nici nu prea știu cu ce să încep, important însă e că am ce spune despre acest prieten de-o viață. N-are rost să înșir acum zecile de turnee (alături de formația "Savoy" ce mai veselie, răs pe satureate, glume,

Cornel fiind înzestrat cu un talent rar în a spune bancuri!), de festivaluri de la Mamaia, de emisiuni TV în care l-am prezentat, artistul Cornel Constantiniu e prea bine cunoscut, dar omul mai puțin. Pe când aveam rubrica de muzică ușoară de la prestigioasa revistă "Contemporanul" (școala mea de gazetărie muzicală, alături de "Scânteia tineretului" și de Radio), în conducerea publicației era un om minunat, bun și blând, C. N. Constantiniu, despre care n-am știut nici o clipă că ar fi rudă cu Cornel, pentru că artistul și-a desfășurat întreaga carieră sub semnul discreției și al bunului-simț, nesolicitând favoruri sau intervenții. Extrem de chipeș, impozant,

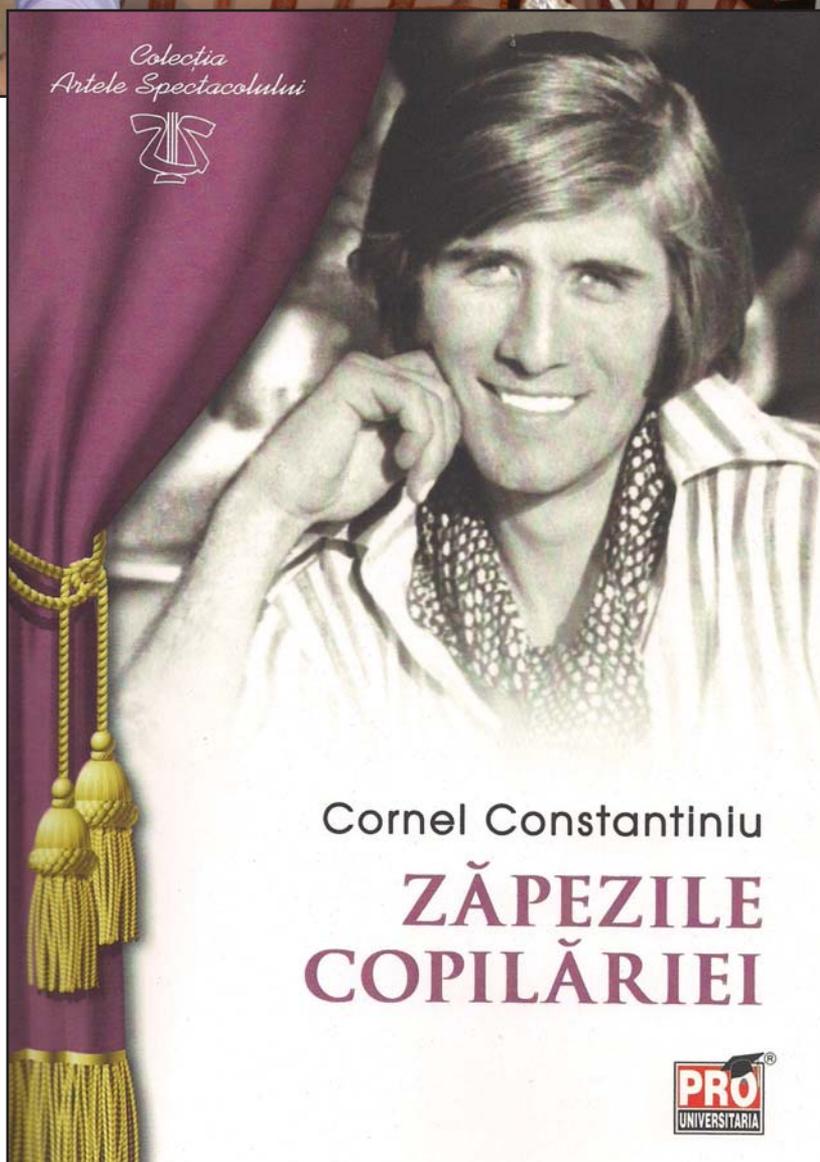
convingător prin glas dar și prin ținută, și-a văzut încredințate numeroase așa-zise piese "tematice", cele mai multe însă cântece pur și simplu patriotice, de care azi, de necrezut, ne rușinăm! Cornel însă transforma în șlagăr orice partitură, cel mai bun exemplu fiind "Dulce Românie" de George Grigoriu.

Am fost mereu nu numai colaboratori, ci și prieteni, am cunoscut-o bine pe mama sa, doamna Ortansa, o femeie micuță de stat, dar energică și extrem de descurcăreață, reușind adevărate performanțe cu schimburile de case - azi ar fi fost un agent imobiliar pe cinste! L-am vizitat pe Cornel în multe din locuințele prin care s-a perindat, cred că e artistul care a avut cele mai multe domiciliu: în Drumul Taberei, pe fostul bd. Republicii (oare ce o fi așa nepotrivit într-o țară care este republică încât numele i-a fost schimbat?), pe bd. Dacia, apoi undeva între str. Mihai Eminescu și Tunari și, în fine, pe str. Frumoasei, chiar lângă locul meu de muncă, Uniunea Compozitorilor și Muzicologilor (uneori vine să se plimbe în parcul Palatului Cantacuzino...).

Cum spuneam, Cornel e un monument de optimism și veselie, nu l-au părăsit aceste calități nici azi, când e atât de încercat și când doar ochii îi râd la fiecă amintire amuzantă. Cea mai "tare" a fost legată e unul din câinii lui, agresiv și imprevizibil (lui Petre Geambașu am înțeles că i-a făcut praf o mână!). Stăteam de vorbă în fața blocului vechi de pe bd. Dacia unde locuia, iar lângă noi era câinele, aparent cuminte. Dintr-odată, mânat de cine știe ce resort, fără a-l fi provocat cu nimic, s-a repezit să mă înșface

de zona atît de dragă oricărui bărbat (și, se înțelege, și femeilor!): Doamne, o clipă am crezut că voi rămîne fără "comorile" masculinității mele! Noroc că a fost băiat bun și n-a strîns prea tare! Multe întîmplări memorabile, puse sub semnul poantelor și farselor, datează din perioada prieteniei de nezdruccinat dintre Cornel și neuitatul Aurelian Andreescu, "Aurică" sau "Ale". Eu însă vreau să-mi închei aceste rînduri cu o amintire absolut emoționantă: imediat după operația de la Viena, Cornel a fost invitat în celebrul spectacol de la Galați "Alexandru Jula și prietenii", unde au avut ultimele lor apariții publice și Dan Spătaru sau Gil Dobrică. Ei bine, în graba plecării Cornel luase cu el CD-ul cu "negative", în loc de cel cu "pozitive", așa cum îl sfătuisem, fiindcă boala îi afecta și vocea. Credeam că totul e ratat, dar a dovedit un curaj și o determinare uluitoare: la intrarea în scenă publicul l-a aplaudat și l-a ovaționat, în picioare, minute în șir, iar Cornel a cîntat ca în zilele lui bune. Tot mai sper într-o minune, visând că într-o bună zi voi mai avea ocazia să-l prezint într-un spectacol pe bunul meu prieten, de care mă leagă atîtea amintiri frumoase ale tinereții noastre năvalnice...

Paiul din ochiul altuia

TVR a eliminat absolut de neînțeles singura emisiune de muzică ușoară profesionistă, de specialitate din programele sale (e vorba de "Atenție, se cântă!", firește, moderată de Horia Moculescu și Alexandra Velnicu), orientându-se către reprezentanți ai muzicii clasice chiar și atunci când e vorba de divertisment, ceea ce incumbă asumarea unui risc. Astfel, la cârma "Matinalului" se află talentata soprană Irina Baianț,

premiată de revista noastră înainte de reușitele care au făcut-o cunoscută, între care rolul principal din "Fantoma de la operă". Este tânără, frumoasă, se îmbracă sexy și modern, mai ales că partenerul său vine din altă zonă, fiind vorba de Doru Todoruț de la formația Deepcentral, dar, poate ni se pare nouă, nu este în largul ei în acest rol, deosebirile de abordare și, la urma urmei, de pregătire față de colegul ei ieșind adesea în evidență. O altă emisiune este "Miturile muzicale românești", unde moderator este cunoscutul dirijor Tiberiu Soare, care este incomodat evident de această postură care presupune spontaneitate, dicție, charismă. Realizatorii nu-i fac un serviciu acestui valoros muzician, mai ales atunci când subiectele sunt din domeniul muzicii ușoare, pe care normal că nu are cum să le stăpânească (se impunea, așadar, rotația a 2-3 moderatori, în funcție de genul muzical abordat). Și mai este în emisiune o rubrică intitulată "Distruătorul de mituri", susținută de un actor necunoscut, căruia i se pun în gură niște aberații, chipurile pentru a exista un "Gică contra": dar din moment ce vorbim de mituri, de legende, de nume mari, ce rost mai are să inventăm asemenea personaje, care, practic, aruncă în derizoriu însuși titlul emisiunii? Am urmărit-o în întregime pe cea consacrată lui Sile Dinicu, în care Dan Dimitriu l-a pus scurt la punct pe "distruător". O emisiune frumoasă, emoționantă, la care au contribuit talentații redactori Cristian Păunescu și Doru Ionescu. Ce n-am înțeles este altceva: dacă tot este subintitulată "Top sentimental", de ce n-a fost invitat nici unul din cântăreții de vază care au evoluat sub bagheta lui Sile Dinicu sau chiar i-au cântat compozițiile? Admirabila Paula Seling (acompaniată impecabil la pian de dascălul său de la UNMB, Andrei Tudor) a mărturisit cu sinceritate că nici măcar nu l-a cunoscut pe Sile Dinicu, ceea ce n-a împiedicat-o să cânte fără cusur! Dar problema rămâne, la edițiile consacrate miturilor muzicii ușoare românești sugerând din acest colț de pagină să fie invitați corifeii genului, care și așa apar extrem de rar: viața lor s-a împletit cu a "miturilor", au ce povesti și cânta, în original. Și dacă mai putem face o recomandare, n-ar fi rău dacă printre emisiunile consacrate marilor dispăruți și-ar face loc și legendele în viață, cum ar fi compozitorii Camelia Dăscălescu, Paul Urmuzescu, Jolt Kerestely, Horia Moculescu sau interpreții Alexandru Jula, Marina Voica, Margareta Pâslaru (ordinea respectă vârsta!)... La treabă, TVR, hai că se poate!

Sile Dinicu

Dr. Bărnă

Andrei Kerestely

Cum vezi starea muzicii românești actuale - ușoară, pop, dance, etc?

Nu credeam că se va întrevădea o revenire la muzicalitate prea curând - de ani de zile o aștept și chiar pierdusem speranța... De mult îmi tot spun că nu se poate mai jos, că trebuie să învingă muzica în lupta cu ritmurile copiate, cu înșiruirea standard a armoniilor, cu melodiile din ce în ce mai stupide însoțite în mod firesc de onomatopee. Și această luptă a durat... și a durat... de parcă cineva se juca cu răbdarea mea încercând să-mi dovedească contrariul... Dar iată că în sfârșit se vede luminița de la capătul tunelului. Au început să apară tot felul de piese, tot mai puțin inspirate (îmi place mie să cred) din muzica internațională, cu conținut, cu versuri și chiar cu emoție. Cred că e momentul să reîncep să scriu - se pare că am din nou cui - lumea dorește din nou muzică. Mai rămâne să convigem directorii de programe radio...

Ce părere ai despre concursurile muzicale TV? Lansează ele cu adevărat noi talente românești? Ce ar trebui îmbunătățit la ele?

Dacă ne referim aici la Vocea României/ X Factor cred că nu mai e niciun secret că acestea nu urmăresc nimic din ce se înțelege inițial din enunțul promovat. Nu sunt decât emisiuni de divertisment cu rating mare unde implicit se încasează sănătos din reclame - să recunoaștem că e un mod plăcut de a sta în fața micilor ecrane. Scopul final din păcate... nu există. Este doar nevoia de încasări, nicidecum descoperirea, educarea, finisarea și lansarea explozivă a vreunui talent și menținerea acestuia cât mai mult posibil în atenția tuturor. Dimpotrivă, câștigătorii concursurilor sunt deja uitați și s-au reîntors poate la îndeletnicire de odinioară, neavând suportul mult visat din partea măcar a unei case de discuri... Cred că mai multe șanse au cei de la emisiuni similare, să zicem Master Chef, unde poate lumea s-ar putea duce măcar din curiozitate la restaurantul nou deschis al câștigătorului.

Cum se prezintă difuzarea muzicii ușoare românești, la radio, TV, pe discuri?

Cred că este un capitol trist unde nu văd soluții decât poate prin mișcări de tip sindicalist sau de masă prin care artiștii să se

unească pentru a putea schimba situația nefirească în care ne aflăm. Nu e normal ca un post de radio să creeze playlist-uri limitate care să se repete la nesfârșit, stabilite în general de oameni cu prea puțină cultură muzicală. Asta, în afară de discriminarea creată nu susține, nu impulsionează creativitatea. Este și cazul meu, la fel ca al multor creatori care nu mai văd sensul sau finalitatea, lucrările lor nebucurându-se nici de critici, nici de laude din vreme ce nu sunt auzite.

S-a ajuns la favoruri pe care și le fac DJ-ii între ei, promovându-se reciproc ori promovând materiale ale unor echipe de „producție” agreate. Să le spunem generic „biserițuțe”.

Și când vezi astfel de cazuri la radiourile private, mai inchizi un ochi - până la urmă este alegerea lor și tu poți schimba sau nu postul. Însă cred că măcar Radioul național trebuie în primul

rând să mențină valorile existente, să nu le dea uitării; în al doilea rând are datoria de a promova noile apariții. Dezastruos este că și aici s-a importat sistemului sus menționat.

De ce compozitorii importanți ocolesc concursurile de creație gen Eurovision?

M-aș hazarda în a afirma că cei consacrați nu mai au nevoie de încă o afirmare, iar alții consideră că jocurile sunt făcute, dar nu pot să vorbesc decât în nume propriu. E o loterie la care nu știi niciodată ce se caută - o voce fantastică, o piesă specială sau o apariție explozivă. Sau totul la un loc? Din păcate organizatorii au început să creadă că știu ei mai bine ce ar trebui să ne prezinte, în loc să lase publicul să decidă. De multe ori, de-a lungul istoriei acestui happening, piese excepționale și mă refer la finaliste

internaționale, nu au avut parte de aprecieri pe măsură, aici intervenind partis-pris-uri cu tentă politică. Alteori, piese caraghioase au fost în top. Ce să mai crezi și cu ce să te pregătești să apari?

Ce ar trebui să întreprindă UCMR, cu prestigiul său, pentru a reda muzicii ușoare românești demnitatea meritată?

Nu știu pe umerii cui trebuie să cadă misiunea de a forța un procentaj de muzică autohtonă pe piață, dar cred că ar putea fi o soluție - multe țări își promovează talentele naționale cu mândrie. Noi de ce nu am putea?

Mergi în jurii la festivaluri? Care crezi că e rolul lor? Câteva dintre ele („George Grigoriu” - Brăila, „Dan Spătaru” - Medgidia, Amara) sunt televizate în direct, organizate profesionist, cu acompaniament orchestral, cu participare internațională, preluând cu succes rolul defunctelor Mamaia și “Cerbul de aur”.

Cred că în primul rând este un mod eficient de a obișnui copiii, tinerii, cu exigențele publicului și cu tensiunea concursului - abia aici se vede cine este capabil de a transmite emoții în condițiile date. Cu alte cuvinte, o modalitate reală de recunoaștere a celor care au cu adevărat stoffa de artiști. Pelerinajul artiștilor în devenire la aceste evenimente călește și educă. Și nu în ultimul rând îi ajută să decidă dacă asta este ce își doresc cu adevărat. Mulți copii participă din dorința părinților și nu una proprie...

Pe de altă parte, și o spun de fiecare dată, ne lovim de aceeași lipsă de finalitate. Nu rareori câștigătorul concursului primește drept premiu o mașină, chiar dacă nu deține carnet. Poate ar fi mai interesant să primească finanțare pentru un album, videoclip, promovare, etc. sau și mai bine, cursuri de specialitate în străinătate. Cu riscul de a supăra, nu consider că avem în țară un adevărat „vocal coach”, ci doar binevoitori care din păcate nici ei la rândul lor nu au primit educația necesară, astfel că ei pot face uneori, involuntar desigur, mai mult rău decât bine.

Care crezi că a fost cauza dispariției manifestărilor amintite?

Probabil o proastă gestionare, de multe ori urmărindu-se câștigurile colaterale și nu actul artistic în sine. De tradiție ce să mai vorbim...?

Proiectele personale pentru perioada următoare?

Așa cum spuneam la începutul interviului, îmi place să cred că voi găsi timp pentru creație evident dacă voi găsi ecouri la posturile de radio, aproape ca într-o relație de comerț, tip cerere-ofertă. Sau să îl ascult pe tatăl meu, care mă sfătuiește să compun indiferent de situație. Vom vedea.

Între timp, participarea mea la evenimente live, ca inginer de sunet, este din ce în ce mai cerută - încă un fapt îmbucurător - și aici începe să se ceară calitate și sunt bucuros să pot oferi tot ce am mai bun și publicului iubitor de muzica live. O reală plăcere, dar în aceeași măsură o provocare. Dacă până acum am reușit să conving prin calitatea producțiilor realizate în studio, sper să pot face același lucru și „pe teren”. Dacă voi reuși, mă voi putea considera fericit și cu adevărat împlinit! **(Redacția)**

Radu Beligan și Holograf - “De câte ori să te iubesc”

Holograf lansează un videoclip, “De câte ori să te iubesc”, în care joacă maestrul Radu Beligan și tinerii actori Ada Condeescu și Adi Nartea. Filmările, în regia lui Alex Ceaușu, au avut loc în Centrul Vechi al Capitalei și la studiourile Stage Expert. Clipul este o metaforă pentru trecerea timpului, înfățișând o tânără (Ada Condeescu) alături de un bărbat care îmbătrânește de la un cadru la altul (jucat de Adi Nartea și, apoi, de Radu Beligan).

“Videoclipul are o idee frumoasă: îmbătrânirea și iubirea sunt strâns legate.

Ne-am inspirat din ‘Portretul lui Dorian Gray’. Este o piesă care anunță albumul pe care îl vom lansa în această toamnă” - Edi Petroșel, bateristul formației. “Sper din toată inima că noul videoclip va fi un succes, iar băieților de la Holograf le doresc o carieră cel puțin la fel de lungă și înfloritoare ca a mea” - Radu Beligan.

Loredana - “Super ofertă la vise”

“Cântecul este înregistrat alături de câștigătorii concursului ‘Orașul cântă cu noi’, organizat de Atelierul meu de voce și muzică. Piesa este despre puterea de a dăruia iubire și fericire en-gros,

necon condiționat”, a spus cântăreața. Piesa este scrisă de Cătălin Dascălu, împreună cu Loredana, iar clipul este filmat chiar în timpul înregistrărilor de la studio.

Vunk și Fly Project - “Fă-mi cu mâna”

Formația Vunk lansează un videoclip, pentru piesa “Fă-mi cu mâna”, imnul Zilei Internaționale a Dorului. Melodia a fost cântată în premieră la concertul ‘VUNK în Orașul Minunilor’, și a fost extras ca single într-o versiune specială, alături de Fly Project. Muzică și textul piesei sunt semnate de Cornel Ilie, Gabriel Maga și Tudor Ionescu de la Fly Project. Producția și regia clipului a fost realizată de The Brothers M.

Cornel Ilie, liderul trupei Vunk: “Este prima noastră colaborare cu prietenii de la Fly

Proiect, pe care i-am invitat să cânte pe melodia noastră ca imn al Zilei Internaționale a Dorului, sărbătoare pe care am creat-o pentru a transforma o

emoție pur românească într-o sărbătoare globală”.

Andra - “Nebuni în noapte”

După succesul înregistrat cu “Falava”, alături de Naguale, Andra a lansat o piesă nouă, un cadou

Andra

lucrat însărcinată fiind în luna a opta, așteptându-mi fetița - Andra.

Pro Consul - “Aici cu mine”

Proconsul lansează un videoclip pentru single-ul „Aici cu mine”, feat. Andra și Ștefan Bănică. “Cântec dintre multele cântece compuse și produse în studioul nostru, Simplu Production. Jerryco i-a făcut un text care, după ce Bodo a tras linia vocală, ne-a inspirat să încercăm o colaborare inedită cu doi artiști

consacrați: Andra și Ștefan Bănică”- Proconsul. “Cu Bodo am colaborat pe unul dintre albumele mele, “Duete”, unde l-am invitat să cânte cu mine una dintre piesele mele. Așa că a venit rândul meu acum să răspund invitației băieților de la Proconsul” - Ștefan Bănică.

Piesa “Aici cu mine” este compusă de Robert Anghelescu, Dragoș Dincă, Mihai Dumitrescu, Emanuel Gheorghe și Bogdan Teslovan,

pe versurile lui Mihai Dumitrescu (Jerryco).

pe versurile lui Mihai Dumitrescu (Jerryco).

Pagini de **Dorin MANEA**

Pro Consul

Modern și tradițional

Octavian URSULESCU

În urmă cu câțiva ani, compozitorul Dumitru Lupu mi-a vorbit elogios despre câțiva dintre studenții săi de la Universitatea “Ovidius” din Constanța, dintre care se detașa Eliza Nirlu, actriță și mai ales cântăreață de reală vocație. Am avut ocazia să-i remarc înzestrările la concursul “Ion Dacian”, unde a evoluat pe o partitură de musical, dar și la festivalul internațional de muzică ușoară “Dan Spătaru” de la Medgidia. Dar, în egală măsură apreciez la ea, cum eu însumi sunt un sfert aromân, strădania de a perpetua, alături de alți artiști, tradițiile muzicale moștenite de la strămoșii ei,

suflu nou manifestării. Între aceștia, înafară de Nirlu s-au numărat Amna (cu binecunoscute succese pop la activ), Andrei Geavela, Diana Zelca, mai toți cunoscuți publicului larg datorită evoluțiilor pe alte coordonate muzicale. Evident, nu puteau lipsi nici trubadurii consacrați, cum ar fi Sirma Guci (reputata compozitoare a avut alături grupul Via Balkanika), Hrista Lupci, Gigi Sima (solist al formației Pindul), plus cunoscuta formație Steaua di Vreari, într-un concert cu muzică frumoasă, umor, dans, instrumente tradiționale (clarinet, tobă) alături de cele moderne. Eliza Nirlu a impresionat cu două cântece cunoscute, cărora le-a conferit o interpretare originală: “Ora al Bușu” (o poveste reală, străbunica ei fiind ucisă de bărbatul pe

în forma originală sau chiar “turnate” în tipare mai actuale. În ultima vreme, Eliza Nirlu a fost implicată în două spectacole de aleasă ținută artistică. Primul a fost organizat de Consiliul tinerilor aromâni și Societatea aromânilor din România, filiala București, pe scena Palatului național al copiilor, ca de fiecare dată, sub titlul “Primuveara armânjilor-Inshim tu miydani” (Primăvara aromânilor - ieșim în lume). Ediția actuală a fost inedită, în sensul că au putut fi aplaudați mulți interpreți noi, care prin prestațiile lor au conferit un

care a refuzat să-l ia de soț) și “Cât iu hits voi njati” (Unde ești, tinerețea mea?). Populara solistă Amna a abordat cu curaj duetul cu Nicu Grameni, în piesa “Mari-i vrearea” (Mare-i iubirea). O altă abordare a genului a fost cea din spectacolul “Căliuri câtră șopot” (Drumuri spre izvor), desfășurat la Hotel Del Mar din Constanța în ziua sărbătoririi Izvorului Tămăduirii. La inițiativa Stelei Bajdechi, amfitrioana evenimentului, a fost utilizat pentru prima oară pianul (mănuit de Dorian Pîrvu), iar muzica s-a îmbinat armonios cu poezia,

recitată bilingv. Eliza Nirlu și Amelia Stănescu au recitat cu talent din creația poezilor Matilda Caragiu, Hristu Cândroveanu, Nicolae Caratană, Costa Guli, Spirou Fouchi, Kira Mantsu, a căror biografie a fost creionată de Steliana Bajdechi. În egală măsură dânsa s-a referit la stilul arhaic de interpretare al aromânilor, "câteodată melancolic, câteodată plin de energie, așa cum era și viața lor". Melodiile reorchestrate de Dorian Pârvu au căpătat o nouă haină muzicală în transpunerea plină de patos a Elizei Nirlu, ca și în aceea a elevilor muzicianului – Mihai Scându, Constantin Alex Sburlan, Ionuț Alexandru Jurcă, George Zelca, aceștia interpretând la pian melodii din repertoriul clasic. Câte n-am avea de învățat de la acești oameni care-și apără cu cerbicie moștenirea culturală și tradițiile!

Femeia la putere

Veronica ISPAS

Circulă pe internet o fotografie amuzantă, cu subtitlul “În spatele fiecărui bărbat romantic e o femeie puternică”: pe o potecă de munte urcă un vlăjgan mirosind o floare, urmat de o ființă delicată cărând din greu un rucsac imens și alte numeroase

București, “Femei pe Mătășari”, ca un adevărat port-drapel al forței artistice a aparent fragilelor interprete. Tot ea a deschis drumul în 2014, la puternicul festival de film TIFF de la Cluj-Napoca (la ediția actuală invitată de onoare a fost actrița Nastassja Kinski, care din păcate n-a lăsat o impresie prea bună prin toanele ei), recitalurilor din cadrul proiectului “Discoteca”, inițiat de trei tineri DJ

bagaje! Dar în muzica ușoară românească femeile au fost dintotdeauna și romantice, și puternice, clădindu-și cariere remarcabile prin talent și determinare.

Iată în numărul de față câteva exemple recente edificatoare. În urma succesului strălucit de anul trecut, despre care am relatat, Marina Voica (ea e cea care lansa cu ani în urmă șlagărul “O romantică fată”) a fost invitată din nou să susțină un recital în cadrul tradiționalei manifestări de la

care au sesizat potențialul uriaș al marilor vedete ale muzicii ușoare și al repertoriului din arhiva de aur a genului. Iată deci că fac tinerii ceea ce ar fi normal să întreprindă, în programele lor, TVR și Radioul public, tot mai depărtate de tradițiile muzicale autohtone!

Există la ora actuală un puternic curent nostalgic, de reactualizare a melodiilor care ne-au încântat existența, dovadă succesul spectacolelor intitulate “Șlagărele României” sau “Ultimul

A. Canareica și M. Florea încadrându-l pe G. Dorobanțu

Andrei Ciortan Photography

romantic". De această dată, într-un club arhiplin din Cluj-Napoca protagonistă a fost Stela Enache: spre

uimirea ei, cum ne-a declarat, tinerii cunoșteau pe dinafară versurile celor mai cunoscute melodii ale

Marina Voica

sale, compuse de Florin Bogardo sau Jolt Kerestely! Cam în aceeași perioadă la Csnădie erau invitați pentru un concert în fața câtorva mii de spectatori Alexandru Jula, Marina Florea, Gabriel Dorobanțu, Alexandra Canareica. Cum Dorobațu este un adevărat trubadur, ostoidind inimile femeilor prin minunatele cântece de dragoste compuse pentru el de Dumitru Lupu, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely, Petru Aldea Teodorovici, interpretul nu a scăpat ocazia de a se fotografia alături de colegile și... muzele sale Marina Florea și Alexandra Canareica.

Altfel spus, șlagărele or fi ale lui, dar puterea o au tot femeile, căci fără iubire...

De la un festival la altul

Sandra LUCHICI

Se știe, cele mai longevive manifestări festivaliere din țară sunt cele de la Amara "Trofeul tinereții"

(muzică ușoară) și Târgoviște, "Crizantema de aur" (romanțe), cu câte 48 de ediții la activ. Puțin în urma lor, deși fără un ecou real la nivel național, vine "Primăvara în Teleorman", dotat cu trofeul "Ghiocelul de aur", care a avut de curând a 46-a ediție, prima fiind în 1968. Gazdele nu se pot mândri cu nici un nume important pe lista de premii, în schimb mulți dintre soliștii cunoscuți de azi s-au numărat

Al. Jula

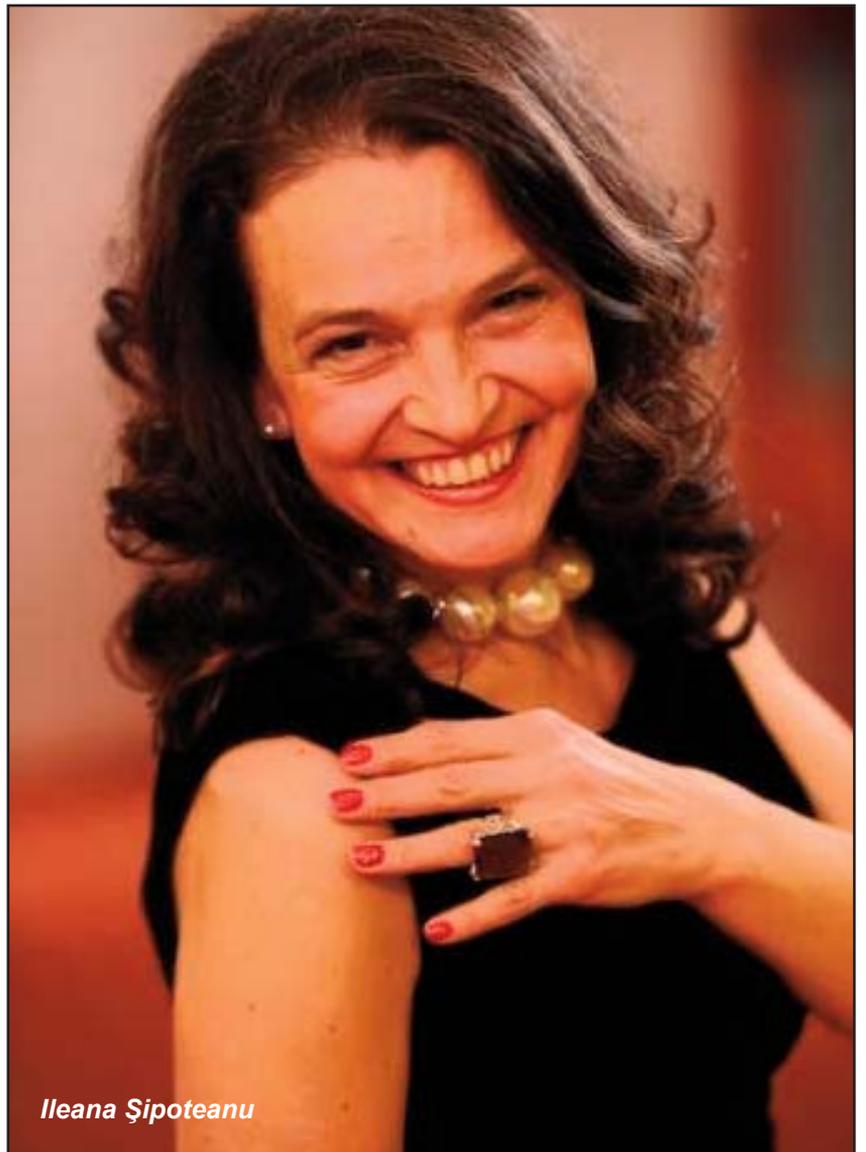
între laureați, iar la secțiunea recitaluri au figurat, practic, toate numele importante ale genului, fiind vorba de un concurs de muzică ușoară. Anul acesta, însă, așa cum am constatat și la alte competiții mai importante, s-au făcut concesii nedorite: concursul a fost, ca de obicei, unul de muzică ușoară tradițională, iar recitalurile au fost susținute de trupa Maxim, formația Alb-Negru (Kamara a fost și... prezentator!), Adi Sînă, Lidia Buble! Din juriu au făcut parte, între alții, Titus Andrei, Viorel Gavrilă, Dan Dimitriu, acesta, în fruntea orchestrei sale, marcând unul din puținele puncte de progres, după ce ani de zile s-a cîntat cu negative. Trofeul a fost adjudecat de valorosul solist de 17 ani din Mioveni, Ion Moise "Johnny" Bădulescu, el fiind urmat pe podium de Irina Ionescu din București, Octavian Broșteanu din Alexandria, Adriana Gavrilă din Călărași (greu de crezut că reprezentantul de 15 ani al gazdelor a fost mai bun decît titrata solistă!), două premii speciale mergând către Cezar Guna (Alexan-

dria) și Giana Pană (Piatra-Neamț). Un festival organizat impecabil, deși se află doar la cea de-a 3-a ediție, este cel Internațional de film etnografic, FIFE, de la Zlatna. Primarul Silviu Ponoran a "orchestrat" și

de această dată o manifestare de clasă, cu care s-ar mândri orice oraș mare din țară. Timp de 3 zile, pe stadion sau în curtea interioară a noului Palat administrativ (o adevărată bijuterie), localnicii s-au putut întâlni cu Stela Enache, violoncelistul Adrian Naidin, contrabasistul Cristian Braica, cvartetul feminin Celestial, Dumitru Fărcaș, Mariana Anghel, Cristian Pomohaci, Ioan Bocșa și grupul său "Icoane", alcătuit din studenți de la Acedemia de muzică "Gheorghe Dima" din Cluj-Napoca.

Un concert de zile mari (de fapt de... nopți mari, pentru că din păcate show-ul a început, nepermis, aproape de miezul nopții – bilă neagră pentru organizatori) a fost cel din seria "Ultimul romantic", la Bârlad. Primăria locală a programat, timp de 10 zile, în cadrul celei de a XXX-a ediții a "Zilelor culturale", o sumedenie de manifestări, între care "Pianul călător" (cu Horia Mihail), recital de violoncel și voce Adrian Naidin, concert de fanfară, recital Vasile Muraru și Valentina Fătu,

recital Maria Răducanu, reprezentații muzical-coregrafice, show al formației Vama (Tudor Chirilă și-a mâhnit însă fanii locali, după cum a relatat presa locală, refuzând să semneze autografe...). Revenind la “romantici”, mult-așteptatul concert (se știe cât de rar ajung vedetele muzicii ușoare în fața publicului) a fost găzduit de scena amplasată în Piața Civică, lângă Primărie. Din păcate, un așa-zis concurs “Super Star”, încredințat unei firme din Iași, început la ora 17, s-a prelungit nepermis, amestecând toate genurile muzicale, așa încât artiștii de notorietate au ajuns să cânte foarte târziu, în fața unui public rarefiat. Din fericire, adevărații iubitori ai muzicii ușoare nu s-au clintit din piață, reluând în cor fiecare refren, făcând coadă la autografe și fotografii, fericiți că în orașul lor au ajuns “ultimul romantic” Alexandru Jula, trubadurul “gărilor mici”, Gabriel Dorobanțu, solista cu “trup de ceață” Ileana Șipoteanu, “steaua cu nume” Alexandra Canareica, autentică speranță de 18 ani Gabriel Lazăr. A fost nu numai o paradă a marilor voci, ci și a compozitorilor de frunte, între cei cântați numărându-se Vasile Veselovschi, Marius Țeicu, Ionel Tudor, Dumitru Lupu, Viorel Gavrilă, Jolt Kerestely, Dan Dimitriu. Chiar dacă unii ar dori-o și o proorocesc, muzica ușoară românească nu moare!

Ileana Șipoteanu

Johnny Bădulescu, “Trofeu” la Alexandria

Muzicieni români din diaspora

(XII)

Doru IONESCU

Din nou despre edițiile „O poveste... cu cântec!” ale emisiunii „Lumea și Noi”, care se difuzează la TVR Internațional (în fiecare vineri, de la ora 20.30), și, în aceeași zi, la TVR 1, de la 8.00 și 12.30.

Jozsa Erika (Sydney, Australia) Celebră deopotrivă ca muzician și redactor-prezentator la TVR în anii '70 – '80, Erika Jozsa a lăsat destule urme în cultura română și maghiară, atât cât a locuit în România, cât și de pe cealaltă

parte a lumii, din Australia. Mai multe discuri (alături de Karoly Horvath), sute de emisiuni, apoi reportajele și documentarele din toată lumea (realizate împreună cu soțul său, reputatul regizor Iosif Demian) via Sydney, la care se adaugă două cărți de suflet, care acoperă importante zone de istorie recentă, prea puțin investigate. Una adusă în 2004 în România, despre epoca muzicală beat a vremii sale, polarizată de grupul rock Metropol, iar alta lansată la sfârșitul anului 2014, în colaborare cu două foste colege, cu ample referințe asupra emisiunilor în limba maghiară ale Televiziunii Române începute în urmă cu 45 de ani și oprite în 1984.

George Dumitriu (Amsterdam, Olanda) Instrumentist și compozitor cu studii superioare (de vioară în România, apoi de chitară peste granițe), George Dumitriu a fost intervievat în 2014 colindând Europa, când promova al doilea său disc, înregistrat cu grupul jazz Dumitriu, „Future Nostalgia”. Absolvent al unui conservator din Groningen (celebru pentru acest gen muzical), finalizat cu un stagiul la New York și un master la Amsterdam, George are numeroase colaborări la activ, dintre cele mai variate stilistic (Sanem Kalfa, Kaja Draksler ș.a.), nu în ultimul rând cu Romanian Jazz Collective – cu colegul de conservator Cătălin Milea a scos un prim CD cu trupa lor olandeză Re-Bop Unit. La loc de cinste stau și concertele în România, ale cărei scene, muzicieni și organizatori îl atrag în ultimii ani ca un magnet, indiferent de colegii de cântare. De două luni a încheiat și turneul cu Sanem, solistă din Turcia câștigătoare a unuia dintre cele mai celebre concursuri (Montreux), promovând recentul disc comun.

Hans Knall (Köln, Germania) Muzician pop-rock (compozitor, chitarist, claviaturist) din Alba Iulia, n-a intenționat niciodată să plece din țară, obținând în anii '80 succese importante cu formații ca Mass Media ori Raid, întotdeauna la limita muzicii cu experimentul. Cu piese selectate de Electrecord pe o jumătate de disc, apoi un întreg album „By the Frontiers” girat de Daniela Caraman Fotea la jumătatea anilor '90, Hans nu și-a găsit însă locul niciunde. După o primă încercare, la sfârșitul aceluia deceniu, de a se stabili la Stuttgart, revine în țară și fondează grupul Eminența Cenușie (cu un CD interesant, needitat însă, „Dubla magie”). De mai bine de cinci ani s-a relocalat la Köln, un oraș mai potrivit pentru muzica sa, de unde noile încercări de studio cu Vlad Ferariu din emisiune. Pe lângă cele enumerate, arhive inedite cu Empty Pockets, Mircea Florian și românii Electroshock (stabiliți tot la Köln).

Radu Tănase (Nürnberg, Germania) Solistul (și uneori chitaristul) grupului beat Entuziaștii a fost martor și actant al nașterii pop-rockului în România anilor '60. Grupul bucureștean, unul dintre pionierii genului, a fost și primul care a lansat un disc. După un al doilea EP, trupa s-a dizolvat, dar solistul a continuat să cânte cu Sfinx, atunci când formația îl adusese la timonă pe Dan Aldea. Căsătorit cu o cetățeană germană, Radu Tănase și-a urmat consoarta la Nürnberg. A continuat să cânte cu diverse grupuri, iar în anii '80 a urmat un curs de calculatoare, apoi s-a specializat în proiectare de utilaje pentru protecția mediului. Mai nou, solistul cântă la serbările celei mai mari comunități românești din Germania, uneori alături de Dan Aldea.

REVISTĂ LUNARĂ EDITATĂ
UNIUNEA COMPOZITORILOR ȘI MUZICOLOGILOR
DIN ROMÂNIA

ACTUALITATEA MUZICALĂ

Șef producție: Costin ASLAM

Redactori:

Mihai COSMA

Octavian URSULESCU

Editorialist: Liviu DĂNCEANU

Semnează în acest număr:

Loredana BALTAZAR, Nicolae BRĂNDUȘ,
Mihai Alexandru CANCIOVICI, Viorel COSMA,
Oana GEORGESCU, Doru IONESCU,
Carmen MANEA, Mirela MERCEAN-TĂRC
Doina MOGA, Adriana POPESCU, Anca ROMECI,
Mădălin Alexandru STĂNESCU, Mircea ȘTEFĂNESCU,
Florin-Silviu URSULESCU, Damian, VULPE

www.ucmr.org.ro

Adresa redacției: București, Calea Victoriei 141, sect. 1,
010071, România. **Tel./Fax:** +40-21-312.98.67

E-mail: em@edituramuzicala.ro, editura@unmb.ro
TIPOGRAFIA - ERICOM PRINT SRL

TEL: 021-410.64.88

ISSN: 1220-742x